

Nepriklausoma

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, March 18, 1992

Nr. 6 (52-ji metal) 1992 m. KOVO MARCH 18 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • \$ 1-

ĮVYKIŲ APŽVALGA

h. n.

VIDURINIŲ RYTŲ TAKOS DAR NESIMATO

Pastarieji arabų ir žydų pasitarimai Washington'e baigėsi taip, kaip ir ankstyvesnieji: nesutarta dėl nieko, net nė dėl sekančio susitikimo datos ir vietos. Tuo tarpu, laukiant naujų š.m.birželio mėn. Izraelio rinkimų, okupuotose arabų žemėse tebestatomi nauji namai naujakuriams žydams iš Sovietų Sąjungos, nekreipiant dėmesio į Jungtinių Tautų ir JAV protestus.

Menachem Begin'as, buvęs Izraelio min.pirmininkas, pasirašęs taikos sutartį su Egipto prez. Anvar Sadat'u (už tai abu buvo gavę Nobelio Taikos premiją), mirė ir kukliai, jo paties prašymu, palaidotas žymiųjų žmonių kapinėse Jeruzalėje. Begin'as yra buvęs britų administruojamoje Palestinoje vadęs žydų pogrindžio teroristų grupės, kuri išsprogdino Karaliaus Dovydo viešbutį ir yra nužudžiusi nemažą skaičių britų karininkų, karių, o taip pat ir arabų.

Paraštėje paminėtina, kad JAV prez. J.Carter'is, kuris Sadat'ą ir Begin'ą vargais negalais suvedė ir derybas išvairavo iki laimingos pabaigos, jokios premijos negavo.

Beje, tose pačiose kapinėse neseniai daug iškilmingiau buvo palaidotas Izraelį rėmęs multimilijonierius Maxwell, kuris, kaip teigia britų spauda, ne tik išleikvojo apie bilijoną svarų iš savo tarnautojų pensijos fondo, bet buvo ir slapto KGB agentas. Jo lavoną rado plūduriuojantį Viduržemio jūroje ir iki šiol dar nepaaiškėjo ar jis pats nusižudė, ar buvo nužudytas.

O š.m. kovo mėn. 15 d. Izraelio kariai nušovė vėl 5 arabus. Taigi, kruvinoji, kupina intrygų, keršto ir slėpinių užkulisų Vidurinių Rytų drama tebestėsia ir taikingos jos pabaigos nesimato.

NEPRIKLAUSOMŲ VALSTYBIŲ SANTARVĖ NESIKLIJUOJA

Vis nuožmesnės kovos tarp armėnų ir azerų Nagorno-Karabach'e grėsia pavirsti visuotinu karu tarp krikščionių armėnų ir azerų musulmonų, nes Azerbaidžianą žada remti Iranas, Turkija ir kitos islamiškosios valstybės.

Šiuo metu žūna šimtai nekaltų civilių, nes Armėnijos kariai prasiveržė iki armėnų apgyventos Azerbaidžano teritorijoje esančios Nagorno-Karabach'o

provincijos ir bando ją išlaikyti. Abiejų valstybių kovotojai naudoja ne tikai lengvuosius ginklus, bet tankus, malūnsparnius ir sunkiąją artileriją. Maskva pasiryžusi į šį konfliktą nesikišti ir savo kariuomenę atitraukė.

Jelcin'as nutarė organizuoti atskirą Rusijos kariuomenę ir pats perėmė Krašto Apsaugos ministerio pareigas, nes atskirą savo kariuomenę organizuoja Ukraina, atsisakiusi anksčiau planuotos NVSsantarvės bendros armijos.

Šiuo metu vyksta NVS pasitarimas Kijeve gali nulemti NVS likimą. Todėl Nepriklausomų Valstybių Santarvė, skurta subyrėjus Sovietų Sąjungai, gal ir gyvena savo paskutinės dienas.

LIKVIDUOJASI "PRAVDA"

Beveik 80 metų skelbusi bolševikinę propagandą ir melą (ir piktnaudžiusi žodį "tiesa") Lenino įsteigtoji PRAVDA likviduojasi. Jos leidejai, buvę Sovietų Sąjungos komunistų partijos didžiūnai, skundžiasi pinigų trūkumu, nes PRAVDOS skaitytojų skaičius esą katastrofiškai nusmukęs ir Jelcin'o vyriausybė neduodanti jokios finansinės paramos. Paskutiniu metu labai sumenkėjęs dienraštis skelbėsi esąs opozicijos laikraštis ir, be abejonės, pirmą kartą savo ilgo am-

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLA

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ bus mestas švietimo ir Kultūros suvažiavime balandžio mėn. 24-26 d.d. Anapilio sodyboje, Mississaugoje. Tai mažytė, bet reikalinga atsvara pažiūrėti realiai į save, kai šiomis dienomis visas dėmesys krypta į nepriklausomybę atgavusią Lietuvą. "Lietuva gyvuos, o mes?" - šitaip viename posėdyje buvo suabejota. Koks bus ateinantis išeivijos dešimtmetis, ką daryti, kad lietuvybės išlaikymas nesilpnėtų, kad užtektų energijos ir žmonių tęsti tą nelengvą darbą? Panašios mintys bus gvildenamos pasirinktoje suvažiavimo temoje: "Mes ir 2001". Iš anksto yra kviečiami visi suvažiavime dalyvauti ir atsivežti konkrečių pasiūlymų, kaip toliau laikysimės. Suvažiavinį organizuoja KLB švietimo ir Kultūros komisijos, vadovaujamos Giedros Paulionienės, ir Dalios Viskontienės.

"LITHUANIAN UPDATE" - tai naujas mėnesinis leidinys, pasirodęs vasario mėnesį KLB visuomeninių reikalų komisijos pirm. Alg. Einanto ir Ottawos raštinės vedėjo Vyt. Čuplinsko pastangomis. Biuletenis skirtas plačiajai Kanados visuomenei, skleidžiamas valdžios pareigūnų tarpe, kad visi susipažintų su paskutinėmis naujienomis iš Lietuvos, galėtų sekti tenyksių įvykius ir problemas.

KLB KRAŠTO VALDYBOS POSĖDYJE kovo 3 d. pranešimą padarė Toronto apylinkės pirm. Ald. Barysaitė. Susidaro nenuinatyto sunkumų suorganizuoti Toronte Kanados lietuvių dienas spalio mėnesį. Siūloma nukelti į gegužės mėnesį, bet buvo nuomonių, spalio mėnesį vietoj Lietuvių dienų turėti "mažąją šokių šventę", paliesti ir Didžiosios šokių šventės, įvyksiančios liepos 5 d. Čikagoje, reikalai Kanados Jaunimo sąjungos atstovai papasakojo apie Pietų Amerikoje įvykusį Jaunimo kongresą, pareiškė norą turėti daugiau patyrusių globėjų, kuris-ri padėtų planuoti, palaikyti ryšius, pasirūpinti korespondencijomis etc. KLB krašto valdybos pirm. G. Petrauskienei ilgesniam laikui išvykus į Lietuvą, posėdžiui pirmininkavo D. Viskontienė.

KLB inf.

žiaus leidyboje buvo parašęs ir kelis žodžius tiesos.

INDĖNAI IR ESKIMAI KOVOJA UŽ SAVO TEISES

Po kelių šimtmečių, pagaliau, pirmieji Kanados gyventojai buvo išleisti pilnateisiais dalyviais į konstitucinius pasitarimus. Pirmą kartą išklaustyta jų balsas, reikalaujantis pilnos savivaldos Kanados konfederacijos rėmuose. Pirmą kartą Kanados gyventojai, kiek jų išliko po baltųjų ateivių sugalvoto ir įgyvendinto čiabuvių engimo, nori tvarkyti savo teritorijas pagal jų įstatymus, papročius ir tradicijas. Jie nori savos administracijos, savo teisinių institucijų, savo gamtos saugos ir žemės turto tvarkymo, savo viešosios tvarkos palaikytojų. Jie nori būti pripažinti išskirtina, savaiminga bendruomene (distinct society) nemažiau už visas kitas, taigi ir kanadiečių prancūzų. Pastarieji, ypač tie, kurie palaiko separatistines tendencijas, tokių teisių čiabuviams nenori pripažinti, nes nuogastauja, kad apie du trečdaliu šiaurinės Quebec'o provincijos neatsidurtų indėnų ir eskimų valdose.

Kiekvieni atveju, rašant naująją Kanados konfederacijos konstituciją, čiabuvių teisėti reikalavimai turės būti įtraukti.

NEKOKS REKORDAS

Kaip užsienio statistikos įstaigos skelbia, didžiausias, tiesiog rekordinis savižudybių skaičius jaunimo tarpe visame pasaulyje rastas Quebec'o provincijoje. Kas verčia beveik kas dešimtą jaunuolį-ę, gyvenančius šioje La Belle Province, nukelta į 2 psl.....

Kovo 11 prisimenant

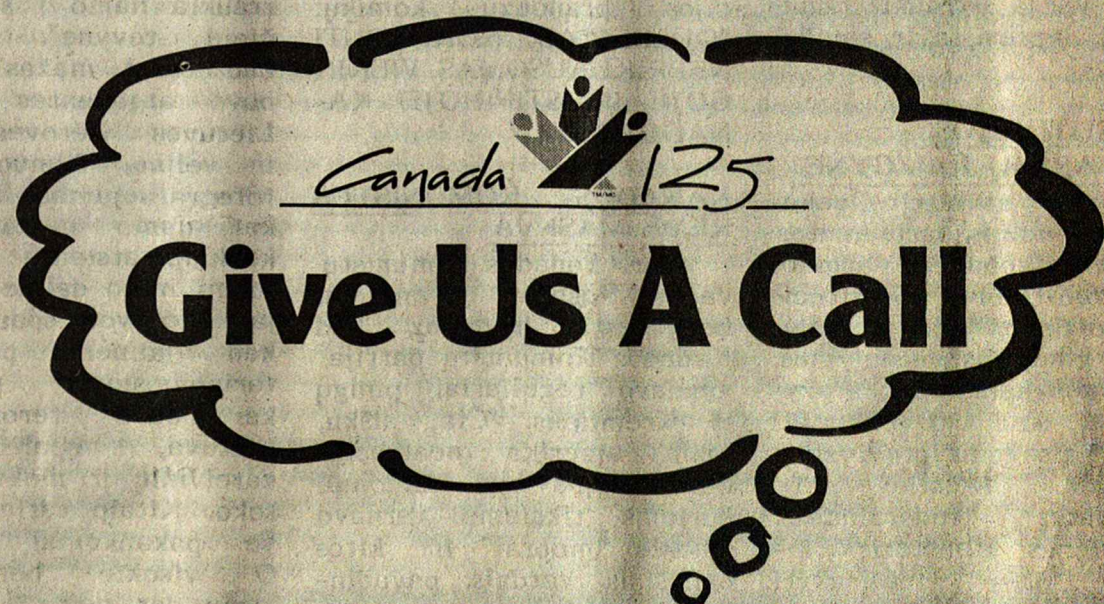
LIETUVA IR VĖL NEPRIKLAUSOMA!

New day dawns for Lithuania

VYTAUTAS LANDSBERGIS, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Kovo 11 1990 m.

La Lituanie se declare indépendante

Give Us A Call

1-800-361-1992

CANADA 125 has been set up to celebrate Canada's 125th anniversary throughout 1992, and Canadians everywhere are joining in. Register your activity with CANADA 125 and become an official CANADA 125 event.

Find out about other national programs happening all across the country.

Our lines are open Monday to Friday 8:00 a.m. to 7:00 p.m. EST. Service available in English and French.

For persons with a hearing impairment call:

(TDD) 1-800-361-5986

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! tuanie! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 25,-
Rėmėjo – \$ 30.

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik
iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba
leidykla neatsako.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO, ISIGALIOJUSIO 1991 M. GRUODŽIO 11 D., P A A I Š K I N I M A I

1. Pilietybės įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, kad Lietu-
vos Respublikos piliečiais yra asmenys, kurie iki 1940
m. birželio 15 d. turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę,
taip pat jų vaikai ir vaikaičiai, jeigu jie neįgijo kitos
valstybės pilietybės. Šie asmenys yra piliečiai nepriklau-
somai nuo to, kurioje valstybėje jie gyvena. TSRS pili-
tybė yra laikoma niekine ir asmeniui jokių teisių pasek-
mių nesukelia.

Dokumentais, įrodančiais, kad asmenys iki 1940
m. birželio 15 d. turėjo Lietuvos pilietybę, yra jų išsaugo-
ti Lietuvos Respublikos vidaus ir užsienio pasai, gimimo
liudijimai, įrašai apie gimimo vietą turimuose pasuose,
archyvų ar kiti dokumentai, patvirtinantys šį faktą.

II. Pilietybės įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nustatyta,
jog lietuvių kilmės asmenys, turėję Lietuvos Respublikos
pilietybę ir nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1990 m. kovo
11 d. pasitraukę iš Lietuvos, ir šiuo metu gyvenantys
kitose valstybėse, ir turintys kitą pilietybę, gali atstatyti
Lietuvos Respublikos pilietybę. Įstatymas nereikalauja,
kad šie asmenys persikeltų nuolat gyventi į Lietuvą ar
atsisakytų turimos kitos valstybės pilietybės. Tokią pat
teisę atstatyti Lietuvos Respublikos pilietybę turi ir nu-
rodytų asmenų vaikai, kurie gimimu neįgijo kitos valsty-
bės pilietybės.

Norėdami atstatyti Lietuvos pilietybę, asmenys
turi raštu pareikšti Lietuvos Respublikos Vidaus Reikalų
Ministerijai ar Lietuvos Respublikos diplomatinėms įstaigoms
užsienyje, kad jie yra Lietuvos piliečiai ir pateikti
tai patvirtinančius įrodymus. Įrodymais, kad asmenys
iki 1940 m. birželio 15 d. turėjo Lietuvos pilietybę, yra
jų išsaugoti Lietuvos Respublikos vidaus ir užsienio pasai,
gimimo liudijimai, įrašai apie gimimo vietą turimuose
pasuose, archyvų ar kiti dokumentai, patvirtinantys šį
faktą. Taip pat reikia pridėti dokumentus, patvirtinančius
asmens tapatybę, tautybę, apie turimą kitos valstybės
pilietybę. Kartu reikia nurodyti savo nuolatinę gyvenamą-
ją vietą.

.....atkelta iš 1 psl./
.....APŽVALGA
h.n.

vince bandyti pasidaryti
galą, dar nenustatyta, nors
mokyklose ir viešame gy-
venime, atėjus pekestams,
anksčiau net per daug do-
minavusi religija, beveik
prarado įtaką. Nepadeda,
atrodo, nė pekestų vado
J.Parizeau vaizduojama
rožinė nepriklausomo Que-
bec'o vizija ištraukti jauni-
mą iš depresijos ir savižu-
dybės.

KONSTITUCIJOS

PASITARIMŲ RAIZGYNE

Praeitą savaitę Quebe-
c'o provincijos parlamentas
beveik vienbalsiai atmetė
Beaudoin-Dobbie konstituci-
nės komisijos ilgai ir skau-
džiai gimdytus pasiūlymus,
kaip nepakankamus. Pažy-
mėtina, kad su pekestais
kartu balsavo ir provincijos
liberalai, oficialiai save
vadinantys federalistais.
Tik vienas ministras Ci-
accia išdrįso pasisakyti
prieš (su 3 Equality parti-
jos atstovais). Gi minkšta-
nuguris premjeras R. Bou-
rassa per balsavimą buvo
"užimtas" savo kabinete
ir nepasirodė parlamente.

Konstituciniai pasitari-
mai tebevyksta, ir iki š.m.
gegužės pabaigos min. Joe
Clark turės nutarimus įteik-
ti Kanados parlamentui
ir vyriausybei. Šiuo metu
svarstomas štai koks "svar-
bus" klausimas: Quebec'as
tebetvirtina esąs labiau
2 psl.

"distinct" už indėnus ir
eskimus (kurie, galų gale,
dalyvauja kaip lygiateisiai
tuose pasitarimuose) ir
todėl tiksliai Quebec'ui pri-
klausančias tasai žodis. Atrodo,
Quebec'o politikierių elitais
taip suvaikėjo, kad net
savinasi vieną žodį, tary-
tum jis svarbesnis už visos
Kanados likimą.

Gal į nuolat girdimą
klausimą "Ko, pagaliau,
nori Quebec'as?" taikliausiai
atsakė vienas šios provin-
cijos prancūzų komikų:
"QUEBEC'AS NORI BŪTI
NEPRIKLAUSOMAS VIENIN-
GOJE IR STIPRIOJE KA-
NADOJE".

KANADOS KOMUNISTUS RĖMĖ MASKVA

Nors kanados komunistų
vadas Kashtan ir neigia,
bet rasta įrodymų, kad
Kanados Komunistų partija
gaudavo reguliariai pinigų
iš Kremliaus. Čia, aišku,
jokia Amerika neatrasta,
nes visiems buvo žinoma,
kuriems tikslams tarnavo
visokie "moprai" ir kitos
panašiais vardais pavadin-
tos maskvinės tarptautinio
teroro ir propagandos or-
ganizacijos.

SUKTI OKUPACINĖS KARIUOMENĖS ĖJIMAI LIETUVOJE

Lietuvos spaudoje apra-
šyti buvusios Raudonosios
Armijos dalinių Pabaltijo
valstybėse įvairūs ir labai
nenoriai vykdomi neva
pasitraukimai vis labiau
atrodo tikrai išsisukinėji-

Sprendimus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės at-
statymo priima Lietuvos Respublikos Vidaus Reikalų mi-
nistras ar Lietuvos Respublikos diplomatinę įstaigą užsie-
nyje vadovas, todėl pareiškimai paduodami betarpiškai
Lietuvos Respublikos Vidaus Reikalų Ministerijai (adresas:
2009, VILNIUS, Vivulskio 4a) ar Lietuvos Respublikos
diplomatinėms (konsulinėms) įstaigoms užsienyje.
* * * * *

III. Pilietybės įstatymo 17 straipsnis numato teisę į Lie-
tuvos pilietybę išsaugojimą. Ši nuostata taikoma asme-
nims, kurie nenurodė, jog minėtuose Pilietybės įstatymo
I ir 18 straipsniuose. Nustatyta, jog teisė į Lietuvos Res-
publikos pilietybę nedeterminuotai išsaugojama:

a) visiems kitiems lietuvių kilmės asmenims, gyve-
nantiems užsienio valstybėse ir turintiems kitos valstybės
pilietybę arba neturintiems jokios pilietybės (t.y. asme-
nims, išvykusiems iš Lietuvos iki 1919 metų ir šių asme-
nų palikuonims, kurie neturėjo Lietuvos Respublikos pili-
tybės 1919-1940 metais);

b) asmenims, turėjusiems Lietuvos Respublikos
pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., gyvenantiems kitose
valstybėse ir turintiems kitos valstybės pilietybę, jei šie
asmenys nėra repatrijavę iš Lietuvos;

c) asmenų, turėjusių Lietuvos Respublikos pilietybę
iki 1940 m. birželio 15 d., vaikams, kurie gimė Lietuvoje
ar pabėgėlių stovyklose, tačiau gyvena kitose valstybėse.

Įstatyme nustatyta, kad asmenys, kuriems išsaugo-
ma teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę, šią teisę įgy-
vendina tokia tvarka:

- asmenys, minimi "III" paaškinimo "a" ir "c" punktuose
teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendina, kai
atsisako turimos kitos valstybės pilietybės ir persikelia
nuolat gyventi į Lietuvą bei prisiekia Lietuvos Respubli-
kai;

- asmenys, minimi "III" paaškinimo "b" punkte teisę į
Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendina kai atsisako
turimos kitos valstybės pilietybės. (Įstatymas nereikalauja,
kad šie asmenys persikeltų nuolat gyventi į Lietuvą).

Asmenys, kurie nori įgyvendinti teisę į Lietuvos
Respublikos pilietybę, raštu kreipiasi tiesiog į Lietuvos
Respublikos Vidaus Reikalų Ministerijos pasų skyrį (adre-
sas: 2009, Vilnius, Vivulskio 4a) ar per Lietuvos Respubli-
kos diplomatinės (konsulinės) įstaigas užsienyje. Tais atve-
jais, kai teisei į Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendinti
yra būtina persikelti nuolat gyventi į Lietuvą, prašy-
mai paduodami Vidaus Reikalų Ministerijai per nuolatinės
gyvenamosios vietos Lietuvoje rajono, miesto valdybą.

Prie prašymo įgyvendinti teisę į Lietuvos Respubli-
kos pilietybę pridedami dokumentai, patvirtinantys as-
mens tapatybę, tautybę, apie turimos kitos valstybės
pilietybės atsisakymą. Taip pat reikia nurodyti savo nu-
olatinę gyvenamąją vietą.

Sprendimus dėl teisės į Lietuvos Respublikos pili-
tybę įgyvendinimo priima Lietuvos Respublikos Vidaus
Reikalų ministras.

Asmenims, kuriems išsaugojama teisė į Lietuvos
Respublikos pilietybę, pagal jų prašymą išduodami specia-
lūs šią teisę patvirtinantys dokumentai. Minimi asmenys
su savo šeimos nariais gali atvykti į Lietuvos Respubliką
be vizų ir gyventi Lietuvoje netaikant jiems Imigracijos
įstatymo reikalavimų, taip pat išvykti iš Lietuvos.

Lietuvos pilietybę patvirtinančiais dokumentais
yra Lietuvos Respublikos piliečio pasas, o kol pasai dar
neišduodami - Lietuvos Respublikos piliečio pažymėjimai.
Norint gauti šį pažymėjimą, prie pareiškimo reikia pridė-
ti ir dvi foto nuotraukas (2,5x3 cm). Naujam pasui gauti
reikalingos dvi nuotraukos (3,5x4,5 cm).

Aukščiausios Tarybos Juridinio Skyriaus Pavaduotojas V. Sinkevičius

tančiai veltėdžių negali
patys sau pasistatyti gyve-
namųjų patalpų? Gal gi
ne toji priežastis, kad "bud-
rioji armija" neranda vie-
tos milžiniškuose Rusijos
plotuose? Nenori, atrodo,
buvusi privilegijuotoji Rau-
donoji karininkija ir tingi-
niaujančioji kareivija palik-
ti geros duonos ir šilto
gyvenimo Baltijos valstybė-
se, kurias rusų generolai
dar vis tebevadina "šiaur-
vakarine sritimi".

"KAUNO LAIKAS" APIE KGB AGENTUS IR SAJŪDĮ

"Kauno Laiko" dienraš-
čio Nr. 34 (1992. II. 19.) at-
spausdintas Lietuvos Sajū-
džio Kauno tarybos parei-
škimas, kuris gana tiksliai
apibūdina dabartines Lietu-
vos žmonių nuotaikas.

Neseniai įvykusio III-
jo Sajūdžio suvažiavimo
metu, Vilniuje buvo svar-
stoma galimybė Sajūdį pa-
versti politine partija. Pa-
laikantys Vytautą Lands-
bergį kol kas sugebėjo
didesnę dalį atstovų įtikinti,
kad Sajūdis liktų toks,
koks jis buvo pradžioje
- suburiantis įvairių pažiū-
rų žmones. Tačiau esama
nuogastavimų dėl galimo
Sajūdžio skilimo.

Kauno Sajūdžio tarybos
pareiškime pasisakoma
dėl spaudoje pasirodžiusių
žinių apie slapta, Lietuvoje
pogrindyje veikiančias,
KGB celes ir po to sukeltą
isteriją. Toji isterija, anot
dienraščio, esanti sukelta,
norint "atitraukti visuome-

MIRE ALGIRDAS JULIUS GREIMAS

Paryžiuje, vasario mėn.
28 d. mirė A.J. Greimas.
Š.m. kovo mėn. 9 d. būtų
šventės savo 75 m. amžiaus
sukaktį.

A.J. Greimas buvo bai-
gęs Marijampolės Rygiškių
Jono gimnaziją, 1939 m.
Prancūzijoje, Grenoblio
U-tetė baigė humanitari-
nių mokslų fakultetą licen-
ciato laipsniu, o 1949 m.
Sorbonos Universitete gavo
daktaro laipsnį.

Dirbo pedagogo lingvis-
to darbą Egipte, Turkijoje
Ankaros Universitete profe-
soravo nuo 1949-58 m.,
dėstydamas prancūzų kalbą
ir gramatiką. Sugrįžęs į
Prancūziją, 4 metus Poitier
Universitete buvo filologi-
jos docentu, vėliau profe-

nės dėmesį nuo komunistų
partijos ir jos veikėjų nusik-
altimų Lietuvos valstybei
ir žmonėms teisinio įverti-
nimo. Prie to prisidėjęs
ir AT deputato V. Čepaičio
(kuris įtariamas teikęs
slaptą informaciją sovietų
saugumui) nenoras pasi-
traukti iš politinės veiklos,
kol būtų išaiškinti jam
keliami kaltinimai. Parei-
škimas baigiamas taip: "Bū-
tina nutraukti priešišky-

sorium ir katedros vedėju,
nuo 1965 m. Paryžiuje -
bendrosios semantikos
katedros profesorium Ecole
Pratique des hautes Études

Gillnosi į naująsias
kalbotyros sritis - semiotiką,
parašė eilę veikalų kalbos
klausimais, kurie buvo iš-
versti į anglų, vokiečių,
italų ir ispanų kalbas. Rašė
įvairiuose tarptautiniuose
ir prancūzų žurnaluose
(keletą straipsnių ir apie
lietuvių folklorą).

Lietuvių kalba parašė
platesnę studiją apie lie-
tuvių mitologiją "Dievai
ir Žmonės", kuri yra išver-
sta į prancūzų ir anglų
kalbas. Bendradarbiavo
METMENYSE. Taip pat
spausdino literatūrines stu-
dijas, kultūriniais, o vėliau
ir politiniais klausimais. b.

jėgų dirbtinai palaikomą
deputatų pjudyto kampani-
ją ir pereiti prie komunis-
tiniam režimui vadovavus-
ių ir jį aktyviai palaikiu-
sių žmonių veiklos tyrimo.
A. Gajausko vadovaujamai
deputatinei komisijai būtina
kuo greičiau paskelbti visą
turimą medžiagą apie
deputatus, kurie naudojo
KGB paslaugomis, tarnavo
šiai organizacijai ar vado-
vavo jos veiklai".

VORATINKLI NARPLIOJANT KGB SEKIMO TINKLAS

J. V. D a n y s

Lietuvos dienraštis LIETUVOS AIDAS 1992 m. sausio
mėnesį išspausdino eilę Algirdo Endriukaicio straipsnių,
kuriems jis duoda bendrą pavadinimą VORATINKLIS ir
atskirtai rašo apie KGB planus ir instrukcijas, kaip orga-
nizuoti slaptą sekimą, bei apskritai apie atskirus sekimo
atvejus, pav., Marijampolėje vykusių sekimo organizaciją.

Sovietai vadinamą "vidaus" ir "užsienio" sekimą išvys-
tė nepaprastai plačiu mastu, panaudodami ir neskrupulin-
gus metodus.

Rytų Vokietijos komunistiniam režimui staiga sugriu-
vus STASI (jų KGB) archyvai mažai paliesti atiteko nau-
jai vyriausybei. Rasta užvestų bylų 6 milijonams asmenų,
kai Rytų Vokietijos gyventojų skaičius buvo 16 milijonų.
Tiesa, dalis bylų lietuvių ir vakarų Vokietijos gyventojų.
Pradžioje leista spaudai laisvai rinkti informaciją iš tų
archyvų, bet greitai įvesti suvaržymai. Ne tik ištaigų ir
įmonių tarnautojų tarpe buvo agentų, bet ir privačiame
gyvenime. Gimines pranešinėjo apie gimines, vaikai buvo
verbuojami pranešinėti apie savo tėvus.

Dabar Lietuvoje likę KGB archyvai nėra pilni. Dalis
išvežta į Maskvą ir šiuo metu deramasi dėl jų sugrąžini-
mo. Dalis medžiagos jau pradėta naikinti vietoje, kai
aiškėjo, kad Nepriklausoma Lietuva perima administraci-
nę kontrolę.

Lietuvoje veikia speciali komisija KGB archyvų per-
žiūrėjimui. Atrodo, yra susilaikoma leisti privatiems
asmenims, spaudai rinkti ir viešai skelbti apie įtartinus
atskirus asmenis. Mat spauda jau iškelė įtarimus ir kalti-
nimus kai kuriems deputatams dar ir neturint konkrečių
įrodymų, o dėl to gali nukentėti ir nekalti asmenys. Tuo
tarpu nežinoma kiek tos archyvų informacijos bus skel-
biama viešai. Nežinoma, kiek VORATINKLIS buvo išplė-
stas ir į išveiktos tarpą. Yra užuominų, kad tokių bylų
gali būti. Algirdas Endriukaits savo straipsniuose rašo
apie bylas, kuriose yra instrukcijos, kaip organizuoti se-
kimą, "verbuoti agentus", "bendradarbius", "patikimus
asmenis". Straipsniuose duoda ištraukas apie atskirus vie-
toves, pav., "Voratinklis Marijampolėje". Ištraukos iš tos
bylos:

*** Piliētė S. Algėnienė dirbo inžiniere įstaigoje OČ
12/3. Kai ji pradėjo susirašinėti su pažįstama iš Kanados
Vilniaus KGB davė žinią apie tai, kad Marijampolė ir jai
buvo pristatyti sekti 3 agentai "Lesnik", "Makarov" ir
"Studentas".

*** Agentas "Nemunas" pranešė, kad Marijampolės
pasų stalo inspektorė nori vykti į Kanadą. Tuojau buvo
užmestas tinklas: per kitus imta aiškintis apie visas gali-
mybes ir norus". (LIETUVOS AIDAS, 1992, nr. 4).

Mane asmeniškai labai sudomino A. Endriukaicio straips-
nio ištraukos iš bylos, pavadintos "Žemės ūkio ir ekono-
mikos instituto byla" (LIETUVOS AIDAS, 1992, nr. 3). Šis
straipsnis atspausdintas kitoje šio laikraščio dalyje).

Straipsnyje aprašyta sekimo tinklo sudarymas ir vyk-
dymas visai įstaigai. Sekimo tinklo dalis buvo skirta sek-
ti asmenims, kurie palaikė ryšius su užsieniu ir norėjo
važiuoti užsienin į konferencijas. Mokslinėse įstaigose Va-
karuose tai įprasta, nes tuo būdu pasitobulinama savo
specialybėse.

Dirbdamas Kanados Susisiekiimo ministerijoje, kelioli-
ka kartų buvau siunčiamas į tarptautines konferencijas
skaityti paskaitas iš ledo jėgų švyturių statybos sričių,
bei patirti kokie darbai ir nauji atsieikimai yra atlikti
kitose valstybėse. Sovietų Sąjungos inžinieriai ir moksi-
ninkai visada dalyvaudavo tokiose konferencijose. Bet jų
paskaitos ir pranešimai būdavo savotiškai susilaikantys, o
atstovais nebūdavo tie asmenys, kurie iš specialybių lite-
ratūros buvo žinomi, kaip pasižymėję ekspertai.

Į "International Glaciological Society" konferenciją
Cambridge, Anglijoje, 1975 m. pavėlavau nusiųsti savo
paskaitą. Gavau atsakymą, kad programa jau esanti už-
pildyta, bet jie norėtų, kad šią paskaitą skaityčiau, ir
mano, tikrai galėsiu rasti 15, o gal ir 30 minučių laiko.
Mat, iš Sovietų Sąjungos užregistruota 4 pranešimai, bet
tekstai dar neatsiųsti, o rengėjų patyrimu, iš Sovietų Sa-
jungos niekada neatvyksta visi iš anksto užsiregistravę.

/ nukelta į 3 psl. .... /

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

VORATINKLI NARPLIOJANT

Taip ir buvo. Atvyko 5, bet tik vienas iš tų iš anksto registruotų, ir jie skaitė tik dvi paskaitas, vietoje iš anksto pasiūlytų keturių.

Tokiose konferencijose Vakary kraštų atstovai pradžioje tradiciniai spėliodavo, kuris iš sovietų yra politinis vadovas, nes buvo žinoma, kad specialistai inžinieriai ar mokslininkai vieni neatvažiuodavo.

"International Association for Hydraulic Research" konferencijoje, įvykusioje Švedijoje Lulea Universitete (1978 m.) ryškiai matėsi, kuris yra politinis vadovas. Gerai kalbėjo angliškai, vokiškai, truputį švedškai, laisvai su kiekvienu pasikalbant, skaitėsi vertėjas, bet aiškiai vadovavo visai grupei. Po konferencijos buvo specialiai kelių dienų kelionė apžiūrėti grandinę hidroelektrinių, įvairiausių tipų jėgaines, įskaitant ir pozemines. Sovietų delegatai prašė, kad jų trims keliaujantiems delegatams būtų skiriama viešbučiuose du gretimi kambariai ar vienas didelis, nes tuo būdu su vertėju, neimokantieji anglų kalbos, gali tiksliau aptarti matytus techninius įrengimus.

Tos kelionės pabaigoje teko nakvoti mažame mieste, praktiškai neapgyventame miškų rajone, panašiai kaip Kanados šiaurėje. Ten buvo tik trys maži, palyginamai kuklūs viešbučiai - nakvynės namai. Paskirstant viešbučiuose kambarius sovietų delegatai buvo patalpinti dviejuose viešbučiuose. Jie tuoju pareikalavo viename kambaryje pastatyti trečią lovą, kad visi galėtų būti kartu... Jų vadovas, atrodo, ypatingai stengėsi savo kolegas apsaugoti nuo "žalingos" vakariečių įtakos...

Kanada, kaip ir JAV, turėjo mokslo ir technologijos žinių pasikeitimų programas su Sovietų Sąjunga. Sovietų mokslo ir inžinerijos asmenys praleisdavo nekuri laiką Kanados mokslo įstaigose ir atvirkščiai. Iš Kanados ir lietuvių yra dalyvavę tokiose žinių pasikeitimų programose.

Pagal vieną tokią programą Kanados Susisiekimo ministerijos inžinieriai lankėsi Sovietų Sąjungoje ir jiems buvo rodoma įvairūs statybiniai įrengimai šiaurinėje Sovietų Sąjungos dalyje, įskaitant ir Azijos dalį. Pagal susitarimą, po kelių mėnesių sovietų inžinieriai turėjo atvykti. Kanados įstaigos pasiruošė, numatė specialią programą. Man buvo pavesta padaryti jų delegacijai pranešimą apie mūsų atliktas statybas, kurios yra veikiamos didelių ledo jėgų ir įvykdytos sunkiose statybos sąlygose. Atėjus

sutartam terminui, nieko nebuvo girdėti iš sovietų. Į užklausimą atsakyta, kad numatyti asmenys turi išsipareigojimą ir kelionė atidedama trims mėnesiams. Atėjus naujai datai, padėtis ir paaiškėjimai buvo tie patys. Tas pat įvyko ir trečią kartą. Mūsų departamento direktoriui atrodė, kad vizitas jau iš viso neįvyks. Bet po daugiau kaip kito pusmečio, gautas raštas, kad delegacija atvyksta, bet joje iš išvardintųjų buvo tik vienas asmuo, su kuriuo mūsų inžinieriai susitiko savo vizito metu Sovietų Sąjungoje.

Mano pranešime dalyvavo 5 delegatai ir vienas asmuo iš Sovietų ambasados Ottawoje. Du iš jų buvo pristatyti kaip ekspertai inžinieriai, vadovaujantieji projektavimo ir statybos trestams. Iš šių dviejų specialių klausimų ir diskusijų apie konstrukcijas matėsi, kad jie yra gerai kvalifikuoti specialistai inžinerijos srityje. Bet šiaip jautėsi skirtumas tarp šių dviejų inžinierių ir kitų delegatų. Pirmieji buvo kažkaip susilaikantieji, kuklesni manieromis, o kiti buvo, pavadinkime - "diplomatinių" tipo - laisvai besijuokiantys, reprezentaciniai apsirengę. Panašų skirtumą pastebėjau tarp tikrų ekspertų ir jų administracinių palydovų ir kitose konferencijose.

Mano rusų kalbos žinios yra menkos, bet dalį rusų inžinierių tarpusavyje pastabų rusiškai galėjau suprasti, kad jie peržiūrėdami brėžinius sakė: "tai nauja, būtų naudinga mums..." Aš kalbėjau angliškai, jiems vertė jų nuosavas vertėjas. Po pranešimo jie dėkojo, sakė buvo labai įdomu, bet vienas iš tų inžinierių pridėjo: "...mes irgi turime daug tokių statybų". Tiesa, kad Sovietų Sąjungoje yra daug didelių ir technškai gerų statybų, bet šis priedas "tokių" buvo kiek perdėtas, nes kai kurios paaiškintos konstrukcijos buvo išvystytos tipiskoms Kanados sąlygoms ir, palyginamai, neseniai.

Iš tarptautinių konferencijų ir šios srities pasaulinės spaudos buvo žinoma, kad tokių konstrukcijų Sovietų Sąjungoje dar nebuvo. Tas jų išsireiškimas priminė dažnai girdėtą 1940 metais į Lietuvą užplūdusių rusų posakį: "u nas vsio jest" (pas mus visko yra), nors grobstymas eilinių buitinių prekių tiems pasigyrimams neatitiko.

Minėtame straipsnyje "Žemės ūkio ekonomikos instituto byla" aprašoma, kaip sekimo tinklas buvo mezgamas apie tuos mokslininkus, kurie norėjo susirašinėti ar dalyvauti užsienio konferencijose, pagilinti savo mokslo žinias. Bet tokie pat egzaminavimo ir patikimumo tyrinėjimai buvo daromi ir tiems mokslininkams, kuriuos sovietams reikėjo siųsti į užsienį, palaikant technologijos ryšius.

* Kanados lietuvis Arvydas Vilimas atvežė 53 klausos aparatus dovanų, skirtų nukentėjusiems Televizijos Bokšto ir kitų pastatų gynėjams Vilniuje.

* Lietuvos AT paskyrė naujuoju Miškų ūkio ministru Rimantą Klimą, nes buvęs tos žinybos min. Vaidotas Antanaitis buvo neseniai paskirtas Lietuvos ambasadoriumi Vokietijai.

* Iš Lietuvos spaudos pasisakymų aiškėja, kad tarp Lietuvos vyriausybės ir Lietuvos Banko vadovybės vyksta nemalonūs trynimai, nes bankas nevykdo pageidaujamų reformų, bet naudoja tuos pačius senuosius sovietinius atsisakymo ir valiutinių operacijų metodus, kurie privedė prie nuolat didėjančios spekuliacijos pinigais ir finansinės stagnacijos.

* Lietuvos žinių agentūros ELTA direktorium paskirtas Adolfas Gurskis, baigęs filologijos mokslus ir mokąs keletą kalbų, anksčiau toje agentūroje dirbęs vertėju.

* Rusų-Amerikiečių Kongresas, organizacija, kurios centras randasi Washington'e, D.C., pasiuntė kreipimąsi į Rusijos vyriausybę, kad ši išvestų buvusios sovietinės armijos dalinius iš visų trijų Baltijos valstybių.

* Speciali Lietuvos Jūrų Laivininkystės Komisija, pasitarusi su kalbininkais, kraštotyrininkais ir istorikais, pakeitė Lietuvos jūrų prekybos garlaivių, žvejybos laivyno tralerių, plaukiojančių bazių bei transporto šaldytuvų vardus, pavadindami jų daugumą Lietuvos miestų, upių ir piliakalnių vardais, kaip antai, Merkinės, Apuolės, Utenos, Panevėžio, Veliuonos, Ventos ir kt.

* Lietuvos Misija JT minėjo Vasario 16-tąją, paskiesdama apie 300 svečių, jų tarpe ambasadorius, spaudos atstovus iš CBS, "The New York Times", TASS" ir kitus.

* Šių metų tradicinė KAZIUKO MUGĖ Vilniuje buvo labai spalvinga, turtinga ir sėkminga.

VORATINKLIS

Žemės ūkio ekonomikos instituto byla

Iš: "LIETUVOS AIDAS" 1992 m. sausio 7 d.

Bylos būdavo sudaromos ne tik atskiriems asmenims, bet ir įstaigoms. 1983 m. Lietuvos KGB pirmininko J. Petkevičiaus nutarimu užvesta byla (Nr. 1163) Lietuvos žemės ūkio ekonomikos mokslinio tyrimo institutui. Bylą sudarė 4 tomai. Pirmas - "Vadovaujančios, oficialios, informacinės ir apibendrinančios medžiagos", antras - "Agentūrinės operatyvinės, pareiškimų ir kitos medžiagos", trečias - "Pirmųjų signalų patikrinimas", ketvirtas - "Medžiaga ypatingam periodui". Nutarimą parengė 6-to skyriaus 2-o poskyrio majoras Ševeliovas, suderinęs su papulkininkiais Karinausku ir Misiukoniū.

Bylos pradžioje išvardijami objektai, kuriuos agentūra stebėjo, pateikiami asmens bylą numeriai ir operatyvinių darbuotojų, kurie bendrauja su agentais, sąrašas. Išvardyti "Linai", "Volkov", "Viter", "Elektron", "Daiva", "Šatrija". Instituto spec. skyriaus viršininku dirbo veikiančio rezervu karininkas K. Spiridonovas.

Pirmoje byloje išvardinti 62 instituto darbuotojai, kurie susirašinėja su kapitalistinių šalių korespondentais. Šiame sąraše nurodyta darbuotojų pavardė, vardas, tėvo vardas, su kokia šalimi susirašinėja ir koks susirašinėjimo pobūdis. Toliau - sąrašas asmenų, apie kuriuos turima kompromituojančių žinių. Dar vienas sąrašas asmenų, išvykstančių į užsienį komandiruotėms, su turistiniu keblapliu arba su iškvičiumi.

1983 metais instituto direktorius B. Poškus raštu derina su Lietuvos KGB sąrašą asmenų, kuriems leidžiama dirbti su užsieniečiais. Sąrašą pasirašė A. Kodočiogovas - slapto režiminio organo viršininkas. Su užsieniečiais bendrauti nebuvo leista R. Bitinaitei ir P. Pabrėžai. 1986 metais slapto formų Nr. 1 neturėjo niekas, antrą formą turėjo 9, trečią - 14 ir ketvirtą - 4 darbuotojai. Buvo atsisakyta išduoti trečią slapto formą P. Ulozai ir R. Bitinaitei.

Iš išdėstytų schemų matyti, kad 1986 m. institute nuosavas agentas buvo vienas - "Adidas", kita agentūra - iš šalies. Institute buvo ir trys patikimi asmenys. Giminytės ryšius su užsienyje gyvenančiais palaikė 60 instituto darbuotojų. 5 nebuvo leista išvykti į užsienį.

1986 m. kovo 31 d. pateikta 3 puslapių pažyma apie instituto operatyvinę būklę. Pažyma pasirašė 6-o skyriaus 2-o poskyrio vyr. leitenantas V. Švenčionis. Nurodoma, kad valstybinių paslapčių dokumentų institute nėra. Į užsienį nebuvo išleisti J. Pagiris, J. Kazilūnas, L. Samuolienė, G. Kuliešius, E. Kemešytė. 1985 m. J. Kazilūniui, antrą kartą patikrinus dokumentus, buvo leista išvykti į užsienį.

Ataskaitoje rašoma, kad sektoriaus vadovas P. Ruzgas, mokslinis bendradarbis P. Uloza, profkomiteto pirmininkas J. Žekonis yra buvę iškeldinti į tolimus SSSR rajonus. Ergo ekonomikos sektoriaus vadovui P. Dėdinui 1980 metais buvo užvesta

DOP (operatyvinio patikrinimo byla) "Lekar" su nuoroda "Tėvynės išdavimas pabėgant per sieną". 1983 metais byla nutraukta, nes nebuvo konkrečių įrodymų, kad asmuo rengėsi negrįžti iš užsienio. Byla atiduota į archyvą. Byloje aprašomas ir mokslinis bendradarbis A. Zagorskas. Apie jį 1953-1958 metais buvo renkama medžiaga, vedama byla - formuliaras (Nr. 37285).

Kontrollvalgybinį institutui sekimą vykdė instituto agentas "Adidas". Jis teikė medžiagą operatyviam darbui V. Švenčioniiui. "Linai" perduodavo medžiagą operatyviam darbuotojui G. Buikai, "Viter" - A. Čulikovui, "Elektron" - S. Safonovui, "Daiva" - L. Ostapkaui. Byloje minimi 4 patikimi asmenys, kurių nurodytos tik pirmosios pavardės, vardo ir tėvo vardo raidės.

Kadrų skyriaus viršininkas pateikė 5 pavardes instituto darbuotojų, kurie turi teisę vykti komandiruočių į ekonominės savitarpio pagalbos šalis. Stebėdamas operatyvinę padėtį, rinkdamas apie asmens duomenis, svarbius saugumo organams, 1987 m. spalio 15 d. 6-o skyriaus 3-o poskyrio vyresnysis operatyvinis įgaliotinis majoras P. Černych rašo "Pažymą dėl...". Čia kalba apie vieną instituto darbuotoją, KPSS narį, su kuriuo nustatomi vadinamieji "patikimi santykiai". Pasiškinama, kad agentai "Linai" ir "Volkovas" ji apibūdina teigiamai, kompromituojančių duomenų nėra.

1986 m. spalio 17 d. pateikiamas trijų puslapių instituto agentūrinio operatyvinio priemonių planas ypatingajam periodui. Po aprašomos dalies numatyta 9 "priemonės" esant ypatingajam periodui. Šiolsima neto-liese institute numatyti agentams susitikimo butus arba susitikimo vietas. Per agentus, patikimus asmenis ir iš oficialių šaltinių reikalaujant atskleisti panikotojus, kurstytojus, melagingų gandų skleidėjus ir t. t. Su agentūra ir patikimais asmenimis čekistinėmis priemonėmis įgyvendinti "mobilizacijos priemonės". Esant ypatingajam periodui agropramoninio komplekso stabilumo tyrimo sektoriuje užverbuoti vieną agentą ir vieną patikimą asmenį; kituose instituto sektoriuose - rasti po vieną patikimą asmenį, iš viso 17 asmenų. Operatyvinėmis priemonėmis nuodugniau stebėti asmenis, apie kuriuos yra kompromituojančios medžiagos: P. Dėdino, A. Zagorsko, P. Ruzgo, P. Ulozo, J. Žekonio, J. Pagirio.

Bet jau artėjo sunkūs laikai. Trys majorai - R. Aginskas, P. Černych ir V. Kramar 1990 metų vasario 26 d. surašo aktą (forma Nr. 28), kurį patvirtina pulkininkas V. Miskinis. Pagal šį aktą sunaikina ketvirtą šio instituto sekimo bylą. 1990 m. vasario 21 d. komisija sudegina 99 kitus instituto bylos dokumentus - įvairias pažymas, pranešimus. Bet dar daug kas liko - nagrinėjimui, tyrinėjimui, apmąstymui ir paskelbimui.

Algirdas Endriukaitis

VIENU SAKINIŲ
APIE LIETUVĄ:

h.n.

* Amerikos Aplinkos Apsaugos agentūra praneša, kad Valdui Adamkui pavesta Lietuvos, Latvijos ir Estijos gamtos apsaugos plano (1992-1993 metams) koordinavimas ir įgyvendinimas.

* Kaip praneša KAUNO LAIKAS, Kaune yra įkurta Lietuvos jaunimo organizacijų koalicija, į kurios veiklą jau įsitraukė virš 20 jaunimo organizacijų.

* KAUNO LAIKO žiniomis, Kauno miesto Vyriausiojo Policijos Komisarato pasų, vizų ir registracijos poskyris šiais metais jau išdavęs leidimus išvažiuoti į užsienį 8.539 kauniečiams, gavo 382 pareiškimus iškvičiamui iš užsienio ir išdavė 474 leidimus užsieniečiams, panorusiems aplankyti Lietuvą.

* Bus išleista knyga apie Lietuvos laisvės gynėjus tragiškųjų sausio įvykių dienomis Vilniuje, pavadinta BALTAJA KNYGA, kurios pirmajame tome bus atspausdinti rašiniai apie žuvusiuosius ir sužeistuosius moksleivius, parašyti vaikų ir iliustruoti jų pačių piešiniais.

* Š.m. vasario mėn. 24 d. Tallinn'e, švenčiant Estijos nepriklausomybės šventę, Lietuvos AT pirm. V. Landsbergis buvo apdovanotas Estijos Respublikos dėkingumo medaliu.

* Š.m. vasario mėn. buvo pradėjęs kiek smukti dolerio kursas ir JAV dol. pirkto

už 65 rublius, o pardavė už 70, gi Kanados dolerį pirkto už 55 ir pardavė už 59 rublius, bet kovo mėn. pradžioje dolerį vertė vėl pakilo ir už JAV dolerį jau moka vėl beveik 100 rublių, o už kanadietiš-kąjį apie 90 rublių.

* Lietuvos vyriausybė įteisino konfesinių mokyklų statusą, kuris bus suteikiamas religinių bendruomenių įsteigtoms ir išlaikomoms švietimo įstaigoms.

* Š.m. vasario mėn. 20 d. iš Ispaniją išvyko prof. S. Sondeckio vadovaujamas Lietuvos Kamerinis Simfoninis orkestras, Kauno Valsybinis Choras ir grupė solistų, kur Caseres mieste atliks J.S. Bach'o DIDŽIA-SIAS MIŠIAS, švenčiant Amerikos atradimo 500-tąsias metines.

* Lietuvos AT (parlamentas), po ilgai trukusių diskusijų pagaliau š.m. vasario mėn. 28 d. priėmė šių metų biudžetą, kurio pusė lėšų bus paskirta socialinei paramai ir, dalinai dėl to, numatomas 1 bilijono ir 300 milijonų rublių deficitas.

* Kaip pranešama iš Vilniaus, referendumas dėl Lietuvos prezidento institucijos įvedimo bus praves-tas š.m. gegužės mėn. 16 d.

* JAV karo veteranai, vadovaujami žinomo Lietuvos bičiulio ir buv. kongresmano E. Derwinski'o, atsiuntė Lietuvos universitetinėms klinikoms ir ligoninėms medicininių įrengimų, reikmenų ir vaistų už 4 milijonus dolerių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkite šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Sio fondo sukis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos - lietuvių bei išeivijai!"

LET'S STOP RACISM

"People may be different on the outside, but they are no different on the inside."

— Jasmine Bantain, Age 11

Our children are called the future. They come into our world full of innocence and hope until they are taught to distrust and, sometimes, even to hate. Racists are made, not born.

Parents can teach their children to understand the value of compassion, respect and understanding of others. Or, they can sow the seeds of intolerance, bigotry and cruelty - the things that divide a society and keep us apart.

Racism exists in many forms and can be found everywhere in Canada. March 21 is the International Day for the Elimination of Racial Discrimination. And it is Canada's Anti-Racism Day, a time for us all to join the fight against inequality.

Let's work together with our families and friends to break down the barriers that divide us. Let's set an example for our children and help create a world free of prejudice and discrimination.

Let's bring back the hope of a better tomorrow and make it real because...

If you don't stop Racism, who will?

DVI LIETUVOS VALSTYBINGUMO DATOS:

VASARIO 16-OJI IR KOVO 11- TOJI

D. N. Baltrukonis

Šios dvi datos XX-tojo amžiaus Lietuvos istorijoje pasiliks labai likimingos. Jos nulėmė Lietuvos, kaip valstybės ir kaip lietuvių tautos egzistenciją ir jos tolesnį likimą. Neseniai tik ką iškilmingai ir džiaugsmingai atžymėjome VASARIO 16-tąją, dabar, ši mėnesį atšvenčiame ir KOVO 11-tąją.

Vasario 16-toji atsteigė Lietuvos valstybę po 123 metu jos nebūties. Lietuva, kaip valstybė nustojo egzistuoti po paskutiniojo LIETUVOS - LENKIJOS bendrijos pasidalijimo tarpe RUSIJOS, PRUSIJOS ir AUSTRIJOS 1795 metais. Didžioji Lietuvos Kunigaikštija su visomis savo etninėmis bei kosmopolitinėmis žemėmis pakliuvo į Rusijos imperijos valdas. Lietuvos valstybės ir tautos likimas buvo žymiai kietesnis už jos buvusios bendrininkės Lenkijos likimą. Lenkų tauta, padalinta tarpe Rusijos, Prūsijos ir Austrijos turėjo žymiai daugiau įvairių politinių bei kultūrinių autonomijų bei privilegijų. Ypač nekludomas buvo Lenkijos kultūrinis gyvenimas. Per ištisą 19-tąją šimtmetį gana laisvai buvo leidžiama įvairi periodika, knygos. Laisvai veikė aukštosios mokyklos. Geriausia padėtis buvo Austrijos valdomoje Lenkijos dalyje.

Lietuva, tuo tarpu, tuojau po Napoleono žygių į Rusiją, pajuto itin sunkią Rusijos priespaudą. Po pirmojo sukilimo (1831 m.) buvo uždarytas Vilniaus Universitetas. Po antrojo (1863 m.) sukilimo buvo uždrausta Lietuvoje spauda lotyniškais raidėmis. Rusinimo akcija itin sustiprino. Ironiškai, lygiagrečiai su rusinimu, Lietuvoje, ypač po Napoleono karų, labai suaktyvėjo taipgi Lietuvos žemių lenkinimas, ypatingai Rytų Lietuvoje. Padėtis Lietuvoje buvo pasiekusi tokį nutautinimo laipsnį, kad vienu laiku pasaulio kalbininkai skubėjo Lietuvon užrašinėti lietuvių kalbos (kaipo miršančios) tautosaką, jos dainas ir aplamai kaip nykstančios senoviškos kalbos palikimą. Tai buvo tamsiausi Lietuvos laikai visoje jos istorijoje.

Laimel, antrojoje 19-jo amžiaus pusėje lietuvių tautai pavyko išugdyti būrelį inteligentijos, kuri griebsė savosios tautos atgailinimo. Pogrindyje nelegaliai organizavosi pirmieji tautos gaivintojų būreliai. Labai didelį vaidmenį tuomet suvaidino MAŽOJI LIETUVA, tuo laiku buvusi Prūsijos valdoje. Tenai ir koncentravosi visokeriopa lietuviška kultūrinė veikla. Tenai jau porą šimtmečių anksčiau savo literatūrinius pradmenis išugdė Mažvydas, Bretkūnas, Rėza. Čionai gimė, užaugo ir kūrė didysis Lietuvos literatūros klasikas Kristijonas Donelaitis. KARA-LIAUČIAUS Universitetas davė Lietuvai gerą dalį to laiko lietuviškosios inteligentijos. Mažoji Lietuva ir buvo tas prieglobstis, iš kur į Didžiąją Lietuvą rado kelią visi 19-tojo amžiaus literatūriniai leidiniai. Mažonoje Lietuvoje spausdinami, Didžiajai Lietuvai suspindo pirmieji dr. Jono Basanavičiaus redaguojamosios "Aušros" spinduliai. Šiai sustojus, iš čionai suskambėjo dr. Vinco Kudirkos "Varpas", kėlęs ir žadinęs lietuvių tautą apie porą dešimtmečių.

Su XX-toju amžiumi atbudo pagaliau visa lietuvių tauta. Lietuviškieji inteligentijos kadrai jau žymiai pagausėjo. Lietuvos tautinis judėjimas tapo toks stiprus, kad jo pasėkoje buvo atgauta spauda 1904 m. ir sušauktas Didysis Vilniaus Seimas. Buvo jau garsiai ir tvirtai kalbama bei reikalaujama atstatyti Lietuvos valstybę.

Su Didžiuoju - I-ju- Pasauliniu Karu sugniužo Rusijos imperija. Susiklosčius patogioms sąlygoms, iš Rusijos imperijos griuvėsių pakilo pavergtos Baltijos tautos: LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA. Lietuva buvo pirmoji, paskelbusi savo valstybės atkūrimą. 1918 m Vasario 16-tąją Vilniuje susirinkusi Lietuvos Taryba, vadovaujama aušrininko dr. Jono Basanavičiaus, paskelbė pasauliui VASARIO

16-tosios AKTĄ. Tas mažytis dokumentas tapo kūnu ir Lietuva po didžiųjų grumtynių su savo kaimynais - rusais ir lenkais - pagaliau įgyvendino savo valstybingumą.

Didžiai sunkūs buvo tačiau Lietuvos valstybės atstatymo metai. Rusija, dabar jau vedama bolševikinių vadų, pirmoji pastojė Lietuvai kelią į Nepriklausomybę. Pagaliau, po pusantrų metų kietų kovų, apleido Lietuvos teritoriją ir 1920 m. liepos mėn. 20 d. pripažino Lietuvos Respubliką su sostine Vilniuje. Šis pripažinimas buvo pasirašytas pačio Lenino.

Tačiau, skaudžiausi įvykiai dar buvo priekyje. Iš pietų, po sėkmingų mūšių su Raudonąja Armija ties Varšuva, į Lietuvos žemes ėmė veržtis lenkų legionai. Grėsmė jaunajai Lietuvos valstybei buvo labai rimta. Po aršių mūšių tarpe jaunutės Lietuvos kariuomenės ir gerai ginkluotų Lenkijos legijonų, Suvalkuose buvo pasirašytos paliaubos SPALIO mėn. 7 d., 1920 metais. Tuomet Lietuvos pusėje buvo likusi sostinė VILNIUS su kai kuriomis žemėmis į pietus ir rytus, maždaug sekant Lietuvos kariuomenės laikytąsias pozicijas paliauba metu. Tačiau, lenkų generolas Lucjan Żeligowski's, pats esąs kilimo iš Vilniaus srities, suvaidino "sukilimą" ir jau SPALIO 9-tąją plačiu frontu ir stambiomis pajėgomis ėmė pulti žymiai menkesnes lietuvių pozicijas. Lietuvos valstybės padėtis sekančiomis savaitėmis kabojo ore. Jau sekančią dieną sostinė Vilnius buvo lenkų užimta. Lenkai gausiomis kavalerijos divizijomis tęsė karo veiksmus gilyn į Lietuvos teritoriją. Greitai judančios raitosios divizijos tarpe Jonavos, Ukmergės ir Ūtenos veržėsi link Panevėžio ir Kėdainių, siekdamos apsupti KAUNĄ su pagrindinėmis Lietuvos kariuomenės pajėgomis. Tačiau - vėl kitas stebuklas! Įvyko tai, ko lenkai visai nesitikėjo... Persigrupavę Lietuvos pulkai smogė lenkamis iš abiejų šonų pagal generolo S. Žukausko gerai paruoštą strategiją. Priešo persekiojime dalyvavo įvairūs ginkluoti Lietuvos kariniai vienetai: reguliari kariuomenė, šaulių būriai ir partizanai. Ypač veiksmingi buvo šauliai ir partizanai, apšaudę skubiai besitraukiančius priešo pulkus subiuirusiais Lietuvos keliais.

Lietuvos kariuomenės heroizmas sužėrėjo ties Širvintais ir Giedraičiais, kur priešas mėgino kontraofenzyvą. Lietuvos batalionai, uždegę naujų laimėjimų dvasios, sutrenkė priešui traukiančius smūgius... Aršiose kovose krito daug karių iš abiejų pusių, tačiau lietuviai jau buvo nesulaikomi. Demoralizuotas priešas tiesiog bėgo skubiai link Vilniaus, kad išvengus dar sunkesnių nuostolių. Kelias į Vilnių jau buvo atviras. Deja, sumuštiems lenkų pulkams į pagalbą stojo alijantai - prancūzai - griežtai pareikalavę Lietuvą sustabdyti tolesnius karo veiksmus Vilniaus fronte... Lietuva dabar stovėjo viena prieš 10 kartų didesnes Lenkijos pajėgas ir dar prancūzus su kitais alijantais. Lietuvai kitos išeities nebebuvo. Turėjo nusileisti. Vilnius liko neatsiimtas...

* * *

Lietuvos sunkiai apginta Nepriklausomybė išgyveno 22 nelengvus valstybingumo metus. Daug, labai daug buvo nuveikta visose plotmėse. Sunkių karų nualintas kraštas sparčiai atsistatė. Per tą trumpą laikotarpį Lietuva pasiekė milžiniškų rezultatų žemės ūkyje, pramonėje, moksle. Ypatingai daug buvo nuveikta moksle, literatūroje ir lietuvių kalbos sėgureliavime. Ligi tol daug buvusių nutautintų ar kitaip suniokotų Lietuvos apylinkių tapo atlietuvinčios. Lietuvių kalba grįžo atgal ir į daugelį parapijų, kur ligi tol buvo išguita...

Per tą laikotarpį (1923 m.) Lietuva įvykdė dar vieną stebuklą: atsiėmė iš Vokietijos apie 700 m. jų valdose buvusį KLAIPEDOS Kraštą su Lietuvos ekonomikai labai svarbiu ir vieninteliu jūros uostu. Sporte - krepšinyje - Lietuva tapo du kartų Europos čempione. O du šaunus žemaičiai - Darius ir Girėnas - savo heroišku skrydžiu

heartland (už Uralo kalnų) has a territory of 4 mil. sq. mi. and a population only half a million people in scattered coastal towns and inland mining settlement and along major river valleys" (ž. Labor Camp Population).

"We have only one solution ... to shift the centre of our attention from distant continents and EVEN FROM EUROPE, and even from the South of our country (Ukraine) into the northeast-Siberia. Of course such shift must mean sooner or later lifting our trusteeship from Eastern Europe, the Baltic States, Transcaucasia, central Asia and possibly even from parts of the present Ukraine. Nor can there be any question of our forcibly keeping any peripheral nation within the borders of our country."

BALTO-SUOMIŲ KONFEDERACIJA (Commonwealth)

a) Skandinavų kraštai

Ankstyvoji istorija ar mitologija? Švedų ir norvegų, neišskiriant ir danus, nacionaliniai judėjimai išsiskaidė ideologinius istorijos sumaisymus, kurie yra svarbūs, nustatant jų praeitį. Tokios manipuliacijos istoriją paverė mitologija.

"Those who lean implicitly on the chief props supplied by the Old Norse (šiaurės) literature for the early history and genealogy of the North lean on very unsafe supports. The fact is, we must treat these genealogies and these continuous histories as compilations made up from isolated and detached traditions - epics in which: - some individual or some battle was described, and in which the links and the connections between the pieces have been supplied according to the ingenuity of the compilers;

- in which the arrangement and chronology are to a large extent arbitrary;

- and in which it has been a great temptation to transfer the deeds of one hero to another of the same name" (H.H. HOWORTH, Early History Sweden, Royal Hist. Soc..., Transactions, v.9)

Tokiu atveju, kur istorija paverčiama mitologija, ką turi daryti modernūs istorikas? Pirmoje vietoje jis turi paimti į rankas kitus tuometinius dokumentus, pvz. fran-kų, anglų bei airių kronikas kaip tikruosius vadovus ir nesileisti būti sugundytam jų iškraipymo klaidingais ar prileistinais faktais, paimtais iš sagų. Tik ten, kur abu šaltiniai kalba apie tą patį įvykį, pasikliauti kroniko-mis. Jeigu jos apie tai nekalba, geriau naudotis kitais antraeiliais šaltiniais (ne vien sagomis) ir susidaryti vaizdą, kad ir iš tų spindulių, kurie pasiekė mus.

Kalbos ir kraujo giminytė

"Skandinavia (skandina vėjas) is not very convenient word. Norway and Sweden it suits; because in Norway and Sweden the geographical boundaries coincide with

per Atlantą Lietuvos vardą išgarsino per visą pasaulį (tuo metu jie buvo 6 - tieji pasaulyje perskridę Atlantą). Taigi, atsiekta buvo labai daug.

Atėjo 1939-tieji metai. Europos dangus ėmė vis labiau nauktis. Naujojo Pasaulinio karo grėsmė darsė vis ryškesnė. Pagaliau, po sandėrių su Sovietų Sąjunga, hitlerinė Vokietija puolė labai išdidžią ir daug Lietuvai skriaudos padariusią Lenkiją. Vokiečių armijos labai greitai susidorojo su arrogantiška Lenkija. Už poros savaičių karan įsijungė ir Sovietų Sąjunga. Lietuva, paskelbusi šiame konflikte neutralitetą, jo griežtai laikėsi, nors galėjo gana lengvai pulti ir atsiimti savo amžinąją sostinę su visomis Vilniaus srities žemėmis. Tačiau, deja, to nepadarė, ir gera proga patiems atsiimti, kas buvo prarasta prieš 19 metų, buvo praleista. Tas žemes užėmė Sovietų Raudonoji Armija, įskaitant ir ligi tol buvusias lenkų okupuotas Ukrainos žemes. Sovietų ir vokiečių armijos sustojo maždaug pagal buvusią Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos ir Lenkijos sieną Liublino Unijos laikais.

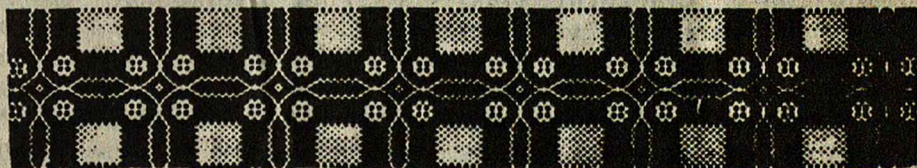
Sovietų Sąjunga, rodydama Lietuvai kilnumą - ar kitais sumetimais - pasiūlė derybas dėl jų užimtojo Vilniaus Krašto. Tačiau tas jų "kilnumas" buvo labai šykštus ir egoistiškas. Jie visiškai ignoravo 1920 m. liepos 20-sios sutartį, pagal kurią Lietuvai buvo pripažintas Vilnius su Smurgainiais, Ašmena, Lyda ir Gardinu. Sovietų Sąjunga gražino (tiksliau, pats Stalinas savo nagu atrėžė) Lietuvai tik tai pačią sostinę su maždaug 50 km. perimtu žemių... Už tai Sovietai išsireikalavo iš Lietuvos sau karinių bazių, kurios, kaip matysime vėliau, suvaidino tam tikrą rolę ir visos Lietuvos karinei okupacijai.

Atslinko Lietuvai nepaprastai likimingi 1940-ji metai. Kai mes, visi Lietuvos moksleiviai ruošėmės į Vilnių pirmosioms sportinėms pirmenybėms (man tuomet teko atstovauti Marijampolės Marijonų Gimnazijos rinktinę), birželio 14 d. raudonieji Sovietų tankai ir kiti mechanizuoti daliniai masiniai peržengė Lietuvos Respublikos valstybines sienas ir nesulaikomai veržėsi pirmyn. Išdavi-kiškos kariuomenės vadovybės įsakyti, Lietuvos pulkai niekur nesipriešino. Tik vėliau pamatėme visi, kas buvo padaryta... Pirmoji Lietuvos okupacija jau įvykdyta. Lietuvos sovietizacija prasidėjo.

Tą vasarą buvo suvaidintas "liaudies seimo" rinkimų farsas. Po to Maskvon išdarėdavo to seimo delegacija prašytis priimama į "tarybinį rojų" ir Stalino "saules" parvežti... Na ir parvežė į Lietuvą "Novum Ordo Seclorum" su NKVD, visokiausių organizacijų uždarinėjimais, pasižymėjusių Lietuvos veikėjų suimtinėjimais ir 1941-ųjų Birželio 13-14 pirmaisiais masiniais Lietuvos gyventojų trėmimais į tolimuosius rytus...

Išaušo Birželio 22-sios ankstyvas rytas 1941 m. Dar gerokai prieš aušrą visą Lietuvą prižadino smarkūs lėktuvų ūžimai, bombų masiniai sproginėjimai virš Lietuvos miestų ir griausmingos artilerijos kanonados visu Lietuvos Vakarų pasieniu. Visi žinojome, kad prasidėjo kažkas labai baisaus ir didelio... O prasidėjo tik 1939 pradėto Antrojo Pasaulinio Karo antroji dalis: susidūrė dabar jau du sunkiasvoriai, buvę du suokalbininkai - Stalinas su Hitleriu. Tai buvo pats didžiausias žemyno operacinis karas, trukęs apie 4 metus ir pareikalavęs iš abiejų pusių daug strateginių sugebėjimų ir nusisėjęs apie 30 milijonų gyvybių. Materialinių nuostolių iš abiejų pusių niekas tikrai ir neapskaičiavo...

(Bus daugiau)

the phenomena of language and blood... Generically, a Scandinavian is a German" (A. Lefevre, Race and Language, p. 236).

Bendrai kalbant, kalbiniai imant, skandinavai yra vokiečiai platesne prasme, tačiau ar jų kraujas (genealoginiai) yra tinkamai susimaišęs su vokiečiais - tai jau kitas klausimas.

"The point upon which most ethnologists agree, is the doctrine that in Norway and Sweden (at least), or in the parts north of the Baltic, the Germans are by no means aboriginal; the real aborigines having been congeners of either the Laps or the Finns, who, at the time anterior to the German immigrations, covered the whole land from the North Cape to the Naze in Norway, and from Thornea to Ystadt in Sweden".

b) Varangių (vikings) vardas ir kilmė

Kadangi, kaip matėme anksčiau, varuliai (varigai) arba vytingiai (vyčiai, vikings) išteigė Rus' valstybę pradedant su Nauju Gardu (Novgorod) šiaurėje, tai yra labai svarbu įrodyti jų giminytę su baltais (ne vokiečiais ar slavais).

Viena aišku, kad jie buvo šiauriečiai arba northmen: "The northern pirates (gražus išsireikimas!) variously called "Danes" or "Northmens", according as they came from the islands of the Baltic Sea or the coast of Norway... descendet from the same primitive race with the Anglo-Saxons senprusiai (senos) and the Franks; their language had roots identical with the idioms of these two nations. However, the conversion of the Franks to the Christian state had broken all bond of fraternity between them and the Balts of the north. In 9 c. the man of the north still gloried in the title of Perkunas and treated as bastards and apostates the other "germans" who had become children of the Church" (A. Thierry, Conquest of England by the Normans, bk.2 v.1).

859 metais, kaip sako NESTOR (the oldest Rus" chronicler, a monk of Kiev, who wrote early in the 12 century), atvyko varangiai "from beyond the sea" - per jūrą (ne skersai jūrą!)... Tačiau 862 metais jie (Chuc, Slavonians, Meria, Ves ir Krivichi) juos išstūmė ir jiems nebuvo mokamas mokestis ir "they began to govern themselves...", kaip šiandien SLAVŲ COMMON-WEALTH, "...and there was no justice among them, and they began to make war upon each other". Tada jie tarė vienas kitam: "Eikime surasti princa, kuris galėtų mus valdyti teisingai". Ir jie nuvyko pas varangius, (varulius, gerulius)...

(Bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

BALTŲ-SUOMIŲ KONFEDERACIJA

J.J.B.

/ tęsinys/

Naugardo kunigaikštystė (įsteigta 862 m.) ir "variagai" (varuliai)

Kaip aiškėja iš "Rus" Primery Chronicle ir skandinavų sagų, NAUGARDO vietovė buvo įsteigta 862 m. ten atvykusio (atsikėlusio) varulių ar gerulių valdovo Rurico (Varų rikio). Nuo to ir visas kraštas gavo rusėnų vardą (Bo-rus), nes geruliai buvo tik jų kiltis.

"In the year 859 came the Varangians (varuliai) from beyond the sea (not across!) and demanded tribute from the CHUD and from the SLAVONIANS (not slavs!), the MERIA, the VES, and the KRIVICHI (all not slavs); but the Kazars took tribute of the POLIANS, the SEVERIANS and the VIATICHI (all slavs)".

Taigi, Didžiojo Naugardo gyventojai nebuvo slavai, nebent galvojant, kad "slovenai" tai slavai - bet jie niekuomet taip nesivadino ir buvo tik Rus' kiltis, kaip ir varuliai:

"The most ancient sources from which we derive a knowledge of the Slavonians or Wends (vanduoliai senovėje), unanimously place them by the Vistula.

Kaip nurodė Kazanės universiteto prof. SMIRNOV (Mordva, 1897): "Lietuva, apie kurią žmonių padavimai kalba Mordavijoje ... daiktų pavadinimai yra tie patys Monrovoje ir Murome, kaip ir Lietuvoje". Tai turėję pasireikšti dar prieš Kristaus gimimą, kaip nurodo kiti mokslininkai.

Betiriant Centrinės Rusijos ir šiaurės tautų etnogeze susidaro išvada, kad vėlesniais laikais (jau istoriniais) slavai ir vokiečiai atskyrė baltų gentis vieną nuo kitos ir nuo suomių, jas užkariaudami. Kaip tik šis atskyrimas sudarė pagrindą susiformuoti Latvijai, Estijai, Baltgudijai, Suomijai, Švedijai, Norvegijai ir kitoms tautoms. Nuo tada, amžių bėgyje, šios atskirtos šakos sekė savo likimą (ypač po D.L.K padalinimų!) be sąryšio su kamieniu...

Balto-suomiai ir Naujoji Rusija

"In his 1990 book "Rebuilding Russia", recently translated into English ALEKSANDR SOLZHENITSYN proposed a new Russia, that would consist precisely of Russia, Ukraine and Bielorrussia, that would east adrift all the other nationalities and ethnic, religious and racial groups which formed the Soviet Union".

"Russian settlement of Siberia would avert the "dynamic" pressure of a billion Chinese against our thus far undeveloped Siberian land (tik 9 mil. gyventojų!), not just the strip that is being disrupted under the treaties, but all Siberia".

"This region, situated to the northeast of the Russian

/Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spausdiname iškrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./

/ tęsinys /

Sparingas kai kurių nacių išmintį ir moralę vertino labai kritškai, jų negindavo. Geriausiai jis pažinojo Gebelsą, kurį laikė labai gabiū, bet baisiu moraliniu ciniku. Alfredas Rozenbergas, vadintas nacionalsocializmo popiežium, karo metu veiksmams parodė, kas esąs - okupuotoje Belgijoje iš Leveno bibliotekos jis prisigrobė retų rankraščių ir knygų. Geringas okupuotuose kraštuose kolekcionavo tapybos meno šedevrus. Ribentropas, Špingo nuomone, buvo smulkių asmeninių ambicijų žmogelis. Žodžiu atsišpėjęs nuo nacionalsocialistinio tvaiko, Šparingas pats stebėjosi, kaip tokios moralės menkystos sugebėjo sukelti masinį vokiečių liaudies sąjūdį, kaip sugebėjo pritraukti paskui save mases, kurias po to į tokį baisų vargą istūmė.

Šparingas atvirai papapsakojo apie savo tarnybinius santykius su Gebelsu. Kai buvo išteigtas savaitraštis "Das Reich", Gebelsas pasiūvė pats rašyti vedamuosius. Nebuvo kaip nepriimti šio siūlymus. Juk tai įtakingiausias reicho ministras, vyriausias agitacijos ir propagandos dirigentas! Kaip paaiškėjo, tuos vedamuosius jis rašydavo galvos sau nesukdamas, greitai padiktuodavo vienai iš asmeninių sekretorių, ir darbas atliktas. Honoraro imdavo po tūkstantį markių už kiekvieną straipsnį. Kartą ikyko toks kazusas. Svaistraščių dar iš spaustuvės nepasirodžius Londono BBC jau polemizavo su jo nauju vedamuoju. Visi nustėro: negi anglų "Intelligence Service" turi savo agentą net laikraščio redakcijoje ar administracijoje? Geštą pas nieko negalėjo suvesti. Tik po kelių dienų vokiečiams toptelėjo galvon, kad anglai išstudijavo jo mintis bei stilių ir iš anksto numano, ką tas ministras kitame numeryje parašys!..

Hitlerio asmens kultas Vokietijoje buvo labai paplitęs. Karo metais propaganda jį dar labiau stiprino. Daugelis vokiečių buvo įtikinti, kad Hitleris - tai ypatingas genijus, kuriam lemta vesti vokiečių tautą į didingą ateitį. Daugelis, bet ne visi. Tarp pastarųjų buvo ir du žymūs Berlyno dailininkai karikatūristai. Draugų būryje juodu pasišaipydavo iš Hitlerio "genijaus". Bet, kaip paaiškėjo, tai buvo labai pavojingas dalykas. Dailininkus mėgo ir dažnai kviesdavo į svečius vienas jų gerai pažįstamas majoras. O jo, pasirodė, būta visai kitokios nuomonės apie Hitlerį. Išklausęs, ką svečiai apie jį šnekėdavo, majoras gana smulkiai viską surašydavo ir pasiųsdavo gestapui. Po kurio laiko tuodu neatsargūs dailininkai buvo suimti, atiduoti "liaudies teismui" ir pasmerkti myriop. Šparingas juos pažinojęs, labai vertinęs ir net porą kartų kreipėsis į Gebelsą, prašydamas jo iškisimo, kad mirties bausmė būtų pakeista. Tačiau Gebelsas juos gelbėti atsisakęs, motyvuodamas tuo, kad pokalbiuose pas tą majorą dailininkai per smarkiai pajuokdavę Hitlerio genijų!..

Šparingas buvo didelis optimistas. Vis juokaudavo, kad grįžęs į Vokietiją, išteigsias savaitraštį "Die Freude" ("Džiaugsmas"), kuriame propaguosias džiaugsmo kultūrą. Špingo asmenybės žavumą ir mūsų santykius, manau, gerai atskleidžia jo laiškas mano gimtadienio porga, rašytas ten pat, Karagandos lageryje, 1954 metų liepos 15 dieną.

Tą dieną aš turėjau arbatžolių, sviesto, baltos duonos, sausainių, net lietuviško raguolio. Kunigas Mieleška jau buvo iškeltas į specialų invalidų lagerį Spaske. Visi jaunieji mano bičiuliai tautiečiai buvo darbe, statė GŠO. Lagerio kieme liko tik virtuvės pagalbinis darbininkas Šparingas ir kitas invalidas, taip pat mano draugas, estas Avarma. Jis, kaip ir aš, buvo gimęs liepos 15 dieną. Tai pasikviečiau ir juodu į baraką. Stipri arbata su balta duona, sviestu ir sausainėliais buvo puikios vaisės gimtadienio proga.

Kai kas, perskaitęs šiuos, tiesiog idiliškus epizodus, gali pamanyti, kad zekų gyvenimas anaipol nebuvo jau toks baisiai liūdnas. Deja, tai ne visuotinis reiškinys, veikiau - reta išimtis. Ir dar turiu pabrėžti, kad aš lageryuose kone visuomet buvau tarp laimingųjų, turėdavau lengvą darbą, pakankamai maisto ir gerų bičiulių, kurie prireikus, visada padėdavo. Turbūt neapsiriksiu pasakęs, kad taip gerai įsitaisiusių buvo visai mažas procentas. Daugelis labai vargo, badavo, sunkiai dirbo ir nuolat kentėjo visokias skriaudas, ypač karo ir pirmaisiais pokario metais. Mane lageryuose lydėjo Fortuna. Nemaža reikšmės turėjo tai, kad buvau turtingas, t.y. giminių ir bičiulių gausiai šelpiamas. Be jų paramos vargu ar būčiau savo kaulus į gimtinę parnešęs!..

Savo sveikinime Šparingas pažymėjo, kad mano gimtinės sūnūs mylėjo mane kaip tėvą. Tai jis ne kartą buvo pastebėjęs. Tikrai Pesčialange buvo keliolika lietuvių, ypač jaunesniųjų, kurie man rodydavo daug pagarbos ir meilės. Be jau minėtų trijų abiturientų, puikiai atsimenu dūką Gudelevičių, dirbusį saltkalviu. Būdavo, gauna atlyginimą ir tuojau pas mane. Pasikalbam apie šį bei tą. Atsisveikindamas jis ir bruka man į ranką tai dvidešimtpenkė, tai penkdešimtinė. Niekaip negaliu atsisakyti, bijau nuoširdų žmogų užgauti. Visai aišku, kad esu puikiai aprūpintas, kad gaunu gerus siuntinius ir pinigų.

- Betgi esi invalidas, tai nieko neuždirbi, - argumentuoja jis, - o aš tai uždirbu, pats vįsko nesunaudoju.

- Pasiųsk uždarbio dalį savo šeimai, - patariu.

- Negalima!- atsako Gudelevičius, - ką tada mūšiskiai Tėvyneje pagalvos, jeigu iš kalėjimo jiems bus siunčiami pinigai?!

Vieną sekmadienį sėdime su Špingu lagerio sodelyje prie žydinčių portulakų. Žiūriu, nedrąsiai artinasi Gudelevičius, dideliu arbūzu nešinas. Nori mane pavaišinti, bet nedrįsta, nes girdi, kad kalbuosi jam nesuprantama kalba. Aš jį kviečiu priėti, supažindinu su Špingu ir pats padrašinu, kad mudu abudu tuo arbūzu pavaišintų. Gudelevičius turi savo darbo peiliuką, arbūzą raiko, vaišinamės. Paskui aš ir papasakoju, kaip čia mane jaunimas globoja, kaip vedasi į kiną, vaišina, net pinigų, kone prievarta įbruka. Jaučiausi neturintis nė mažiausio pagrindo priiminti Gudelevičiaus dovanas, negalėdamas jam atsirevanšuoti. Sugalvojau pasiūlyti jam lašinių iš savo siuntinio, motyvuodamas tuo, kad aš pats tą jų dėl sveikatos negaliu valgyti, na, tiesiog neturiu kur dėti. Jis pasisakė rūkytus lašinius valgas. Pasiūliau. Bet jis dar pasitikrino:

- Ar tikrai jūs nevalgote?
- Nagi, ne.
- Tai koki gabaliuką galėsiu paragauti.
Daviau jam tų lašinių, jaučiausi šiek tiek atsilyginęs. Bet kur tau! Jis man tada dar didesnėmis pinigų sumomis.
1992. III. 18

mis atsimoka.

Arba kitas panašus atvejis. Kartą, vaikštinėjant lagerio kieme, prieina prie manęs jau vyresnio amžiaus zekas ir spaudžia į dešną dvidešimtpenkė. Klausiu, kas jis toks, pasirodo, buvęs policininkas iš Kauno, dažnai stovėdavęs sargyboje prie prezidentūros vartų, daug kartų mane matęs einant į prezidentūrą, nuo tų laikų ir pažįstas. Už ką jis atiduoda man dalį savo uždarbio? Jokios paslaugos jam aš nebuvau padaręs... Apie tai girdėjo Šparingas, todėl ir parašė: "Filli patriae tuae quasi ut patrem te amant"...

Paskutiniaus mano nelaisvės metais, kai Pesčianlagas jau tapo bendrojo režimo lageryje, kai zekų gyvenimas labai palengvėjo, kartais ir mūšiskiai nelegaliai parsinešdavo degtinės, susirinkdavo kuriame nors barake, šiek tiek užsilinksmindavo ir sutartinai padainuodavo. Labai mėgdavo dainuoti ukrainiečiai ir rusai. Vieni kitiems norėdavo nusileisti, visi turėjo gerų balsų, mokėjo gražiai dainų. Daugeli metų nebuvau girdėjęs dainuojant. Zekai pradėjo dainuoti tik praėjus kuriam laikui po Stalino mirties, kai ore jau pakvipo politinių koncentracijos lagerių likvidavimu.

Noriu paminėti dar keletą idomių zekų. Štai kad ir Kapusevskis. Kurį laiką buvo Kolčiako finansų ministru, paskui pabėgo į Mandžiūriją, iš tenai grįžo į Tarybų Sąjungą, karo ir pokario metais buvo Vorkutos anglių baseino eksploatavimo generaliniu direktorium, staiga nežinia už ką suimtas ir įformintas į specialiuosius lageryus kaip liaudies priešas. Už mane jis buvo gerokai vyresnis, bet intelektualiai dar nė kiek nesuiręs. Kapusevskis gerai žinojo, jog aš moraliai negalėjau būti atsakingas už tai, kad hitlerinės okupacijos metais kai kurie mano tautiečiai talkininkavo naciams naikinant žydus Lietuvoje. Bet vistiek man buvo labai nemalonu, kai kartą jis pareiškė, jog niekaip nebūtų patikėjęs, kad lietuviai galėtų prisidėti prie tokių niekšybų. Aš niekad gyvenime nebuvau antisemitas, priešingai, su žydais mielai bendravau tiek Lietuvoje, tiek Europoje.

Lageryuose ilgokai padraugaudavome su kitu savotiškai idomiu, labai išsilavinusiu žydu kaliniu Dunajevskiu. Buvo jis maždaug mano amžiaus, mokytas ekonomistas, Maskvos aukštųjų mokyklų tarptautinės ekonomikos reikalų profesorius. Su juo būdavo idomu kalbėtis, tik bėda, kad jis lageryje pasidaręs be galų bailus, šiek tiek išvestas iš psichinės pusiausvyros. Sakėsi per tardymus smarkiai gavęs muštį. Musęs jį pats ypatingųjų bylų tardytojas generalas pulkininkas Riūminas - tas pats, kuris dar iki Berijos likvidavimo už niekšybės nuteistas ir sušaudytas.

Tuo metu tarybinė spauda daug rašė apie didelę gydytojų bylą. Apkaltinta grupė aukšto rango tarybinių gydytojų, daugiausia žydų. Tardomi jie prisipažino vykdę užsienio žvalgybų nurodymus naikindami aukštuosius Tarybų Sąjungos veikėjus. Spauzoje buvo paskelbta daugybė mitingų, rezoliucijų, reikalaujančių "steret s lica zemli gadov v medicinskih chalatach!" Dauguma mūsų lagerio zekų suprato, jog tai nukreipta ne tik prieš apkaltintą žydų gy-

dytojų grupę, bet ir prieš žydus apskritai. Nežinia kiek buvo kalinių, iš tikrųjų tikinčių, kad gydytojai šitaip nusi-kalto. Diskutuoti dėl tokių dalykų pavojinga. Galimas daiktas, kai kas ir patikėjo spauzoje paskelbtais pranešimais apie gydytojų žydų piktadarybes ir taikėsi savo pasipiktinimą išlieti ant žydų zekų kailio. Dunajevskis labai bijojo pogromo lageryje ir vaikščiojo nei gyvas, nei miręs. Stengiausi kaip galėdamas jį raminti.

Kartą paklausiau, ar jis gali patikėti, kad visi tie gydytojai nusikaltėliai. Jis atsiduso ir pasakė:

- Netikiu, bet jei jau ir PRAVDA parašė, kad jie kalti ir net patys prisipažino, tai taip ir bus... Juk ir aš absoliučiai nekaltas, o štai esu nuteistas.

Dunajevskis skundėsi girdėjęs ne vieną grasinimą susidoro-ti, kai tik bus paskelbta, kad gydytojai sušaudyti. Tad sunku apsaugoti, kokių džiaugsmu spindėjo išauginto Dunajevskio akys, kai gydytojų bylos reikalai taip radikaliai pakrypo visai į kitą pusę. Pasveikinau Dunajevskį, kai spauda paskelbė, kad jo kankintojas Riūminas sušaudytas. Pasmerktus gydytojus išteisinus, lageryje savaime nutilo visos kalbos apie susidorojimą su žydais.

Kokiais trimis mėnesiais pagreitino man išėjimą iš lagerio kitas žydas. Gaila, kad šio gero žmogaus pavardė išgaravo iš atminties. Sakėsi Maskvoje dėstęs chemijos mokslus. Tuo metu jam buvo pavesta suskaičiuoti, kiek kuriam zekui dar teks būti lageryje. Nors aš čia dirbau, galima sakyti, lengviausią darbą, tas gudrus Maskvos profesorius surado straipsnių bei paragrafų, pagal kuriuos vieną mano lageryje išbūtą dieną galima skaityti kaip tris. Mat dirbau ir ambulatorijoje, ir ligoninėje. O taisyk-lėse buvo paragrafas, pagal kurį už kalinių, sergančių užkrečiamomis ligomis, slaugymą viena darbo diena turi būti prilyginama trimis. Tiesą sakant, su tokiais ligoniais aš nuolat susidurdavau, bent jau temperatūrą matuodamas, pora kaip tik tuo metu net ir mirė nuo dizenterijos. Buvau labai dėkingas tam maskviečiui už man padarytą didelę paslaugą.

Šia proga norėčiau priminti, kad maždaug tuo pačiu laiku viename man nežinomame Karagandos lageryje nuo dezinterijos mirė zekas Antanas Valaitis. Tai rasytojas, ypač pagarsėjęs kaip vertėjas, pirmasis iš lietuvių kalbą išvertęs Adomo Mickevičiaus "Poną Tada", seniau Lietuvoje labai gerbiamas žmogus. Antaną Valaitį aš gerai pažinojau, nes buvo netolimas mano giminaitis. Jis svajojo apie socialinio teisingumo idealus, gana palankiai žiūrėjo į Spalio revoliuciją, tarybinės santvarkos Lietuvoje nebij-jo. Tačiau po karo buvo suimtas, nuteistas ir nugabentas į lageryus...

Sekmadieniais, per bendrus zekų skaičiavimus lagerio kieme, stebint mėlynuojančią tūkstantinę vienodai apren-gtą minią, sunku būdavo išivaizduoti, kad joje tiek daug labai įvairių ir skirtingų žmonių. Daug čia buvo aukštos kvalifikacijos inteligentų, daug ir paprastų auksarankių. Nuo 1941-ųjų vasaros iki 1953 metų pavasario niekur nebuvau sutikęs jokio dantų gydytojo ar techniko.

(Bus daugiau)

To help you fill out your income tax return

Extended hours

From February 24 to April 30, we offer an "after hours" phone service from 5 p.m. to 9 p.m., Monday through Thursday.

You can also call T.I.P.S. Info-Tax, our automated phone service, 24 hours a day, 7 days a week, for recorded information on selected topics.

No-calculation returns

To make things easier, we've designed two simpler tax returns that don't have any calculations.

These optional returns are great for people with straightforward tax situations. If you're under 65, you can use the "Short." If you're 65 or over, the "65 Plus" is for you. Whatever return you use, you should fill out only one.

Make sure your return is not delayed

Lots of people fill out their tax return with great care, only to miss details that can make all the difference. For example, if your address is incomplete or incorrect, your refund could be delayed or sent to the wrong place.

If you will be moving, write the new address on your return, or if you don't know it yet, please call us to let us know as soon as you can so we can update your file.

Another important detail is attaching all the slips and receipts that support your claims for credits and deductions. If any are missing, your return may get held up while we contact you for the information.

We're making it easier.

Revenue Canada
Taxation

Revenu Canada
Impôt

Canada

TORONTO PRISIKĖLIMO P-JOS KREDITO KOOPERATYVO METINIS SUSIRINKIMAS

Šiame 29-ajame PRISIKĖLIMO parapijos Kredito Kooperatyvo susirinkime vykstamą š.m. kovo mėn. 8 d., 3 val. p.p., parapijos salėje, be pavėlavimo, atidarė kooperatyvo pirm. dr. S. Čepas.

I susirinkimą atsilake 314 užsiregistravusių narių. Buvo ir neužsiregistravusių. Susirinkime dalyvavo Hamiltono TALKOS kooperatyvo atstovai: pirm. J. Stankus, vicepirm. J. Gedris ir izd. St. Dalius. PARAMOS kooperatyvui atstovavo T. Stanulis.

Kooperatyvo valdomieji organai

Valdyba: pirm. S. Čepas, vicepirm. J. Palys, izd. E. Girdauskas, sekr. V. Vaičiūnas, narys V. Bireta.

Paskolų komisija: pirm. A. Kuolas, sekr. R. Kulivas, narys A. Nausėdas.

Revizijos komisija: pirm. R. Budnikas, sekr. D. Keršienė.

Kadenciją užbaigė V. Bireta, E. Girdauskas, A. Kuolas, R. Budnikas ir iš naujo buvo perrinkti toms pačioms pareigoms.

Pirmininko pranešimas

Pirm. S. Čepas kooperatyvo, komisijų ir tarnautojų vardu pasveikino susirinkusius narius ir svečius. Pasidžiaugė gana gausiu narių atsilankymu. Prašė susirinkusiųjų, kad bus svarstomas klausimų ir pasiūlymų punktas, kad nariai nesivarždami pateiktų savo pageidavimus, pasiūlymus ir skundus.

Po to pirmininkaujantis perskaitė 1991 m. mirusiųjų narių pavardes, kurių buvo 33, jų tarpe 8 narės. Pakvietė Priskėlimo P-jos kun. Eugenijų Jurgutį, OFM sukalbėti maldą už mirusius kooperatyvo narius.

1991-ieji metai nebuvo taip pelningi kaip 1990-ieji 1990 m. pelno turėjome \$808,809, o praeitais 1991 m. \$324,574, tai yra \$484,235 mažiau. Vis dėlto užteko papildyti kooperatyvo atsarginį kapitalą iki \$3,625,490. Atsargos kapitalas, tai finansinės institucijos stiprybė, užtikrinanti taupytųjų indėlių saugumą.

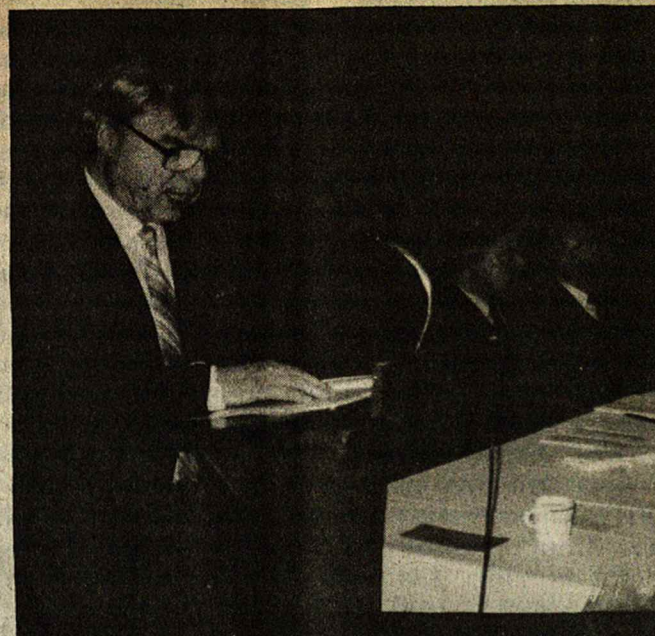
Valdžios įstatymai reikalauja, kad kredito kooperatyvai turėtų atsarginio kapitalo 5%. Deja, Ontario provincijos kredito kooperatyvai to dar nepasiekė. Iki praeitų metų vidurkis buvo tik 3.77%. PRISIKĖLIMO parapijos bankelio metų gale buvo 7.19%. Pagal oficialų kredito kooperatyvų biuletinį, PRISIKĖLIMO kooperatvas yra vienas iš pirmiausių su savo atsargos kapitalu.

Jeigu dėl kokių nors priežasčių "bankelio" nariai nutartų jį uždaryti, kiekvienam nariui tektų po \$1,076.

Ziūrint ekonominiu atžvilgiu, 1991 m. buvo labai nepastovūs. Įvedus GST mokesčius, sukėlė infliaciją.

Kanados centrinis bankas, nesuderinęs savo veiklos su JAV finansine politika, Kanados gyventojams sudavė finansinį smūgį. Susvyravo krašto ekonomija. Sustojo nemažas skaičius fabriku ir įmonių. Sustojo namų statyba, jų pirkimas ir pardavimas. Mašinų pirkimas. Sustojo paskolų ėmimas. Padidėjo bedarbių skaičius. Prasidėjo fabriku, įmonių ir krautuvų sužlugimai. Savaimė aišku, tą ekonominį smūgį pajuto ir mūsų PRISIKĖLIMO parapijos Kredito Kooperatvas. Tai aiškiai parodo ir sumažėjęs 1991 m. pelnas. Tikėjimės, kad šie 1992 metai bus pelningesni.

PRISIKĖLIMO kredito kooperatyve nėra nustatytos sumos, už kurią būtų nariams mokamos kiekvienos dienos palūkanos, kurios yra mėnesio gale prirašomos laikomoje sąskaitoje. Bankelis moka lygiai tokias pat palūkanas ar joje yra \$5 ar \$50,000.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS Kredito Kooperatyvo metinis susirinkimas 1992.III.8 d. 3 val. p.p. parapijos salėje.

Iš kairės: pirm. dr. Čepas, izd. E. Girdauskas, vicepirm. J. Palys, svečiai iš Hamiltono TALKOS: n. jaunuolis, "Talkos" pirm. J. Stankus, vicepirm. J. Gedris, izd. St. Dalius, "TŽ" atstovas V. Matulaitis ir S. Kuzmas.

Nuotr. St. Varankos

Pranešėjas priminė, kad vietinėje spaudoje buvo reklamų, kad kai kurie Kanados "trustai" siūlė 6 mėnesiams žemesnius procentus už duodamas ipotekas-morgičius, neminėdami, kad po to laiko vėl pakels iki esamų.

Čia galiu paminėti, kad mūsų skolininkai mokėjo atvirus morgičius beveik 1% mažiau, negu kitur būtų mokėję.

Priskėlimo kredito kooperatyvo aukos

PRISIKĖLIMO lietuvių "bankelis" nešykščiai remia lietuvišką veiklą. Praeitais metais pašalponis išmokėjo \$127,800. \$100,000 buvo išmokėta Pagalbos Lietuvai vajui, kuri buvo praeitais metais narių susirinkime visuotini patvirtinta. Už ją yra gautas iš AT pirmininko V. Landsbergio padėkos rastas, kuris yra iškabintas kooperatyve. Galime bendrai pasidžiaugti, kad prisidedame prie Lietuvos vargų mažinimo.

Čia žemiau pridėdu pilną organizacijų sąrašą, kurias 1991 m. PRISIKĖLIMO parapijos kooperatvas parėmė:

1. "Pagalbos Lietuvai" vajui	\$ 100,000
2. VASARIO 16-osios Giminaičiai	3,000
3. MAIRONIO vardo šeštad. mokyklai Toronte.....	2,500
4. Kanados Lietuvių Muziejui	2,000
5. Pasaulio Lietuvių Bendr. valdypai	2,000
6. Kanados LB Krašto Valdybai	2,000
7. PRISIKĖLIMO PARAPIJAI	2,000
8. KLB kultūrininko-visuomen. prem.(Volungei).....	1,000
9. TEVIŠKES ŽIBURIAMS	1,000
10. GINTARO šokių grupei	1,000
11. KANADOS LIETUVIŲ FONDUI	1,000
12. VOLUNGES chorui	1,000
13. LIETUVOS KANKINIŲ PARAPIJAI	1,000
14. KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO Sąjung.....	1,000
15. AUŠROS sporto klubui	500
16. VYTIES sporto klubui	500
17. Mergaičių rankinio komandai	500
18. Toronto ateitininkams	500
19. Toronto skautams	500
20. ATŽALYNO tautinių šokių grupei.....	500
21. Lietuvių evangelikų liuter. Isganytojo par.....	500
22. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijai	500
23. PLB "Šėpos" teatrui priimti	500
24. Šiaulių Dramos teatro priėmimo komitetui.....	500
25. Lietuvos Enciklopedijų leidyklai	500
26. Lietuvos min. pirn. Vagnoriui	500
27. "Global Connections" - Liet. prekių leidiniui.....	300
28. TAURO sporto klubui Londone	200
29. VINGIO tautinių šokių grupei Otavoje.....	200
30. LABDARAI Vokietijoje	200
31. NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS spaudos balui.....	100
32. MAŽOSIOS LIETUVOS FONDUI	100
33. Toronto Liet. Filatelistų draugijai	100
34. KL Bendruomenės Krizės centrui	100

Viso \$ 127,800

chicago

SU PAVASARIU - DAUG RENGINIŲ

Šioje lietuvių kolonijoje paskutinėmis savaitėmis užderėjo nemaža lietuviškų renginių, kuriuos ruošia įvairios organizacijos, įvairiose salėse.

Dar vieną Nepriklausomybės šventės minėjimą suruošė Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus pas save. Ten pagrindinę kalbą pasakės lietuvių kilmės JAV Kongreso narys Richard Durbin, kuris yra daug dirbęs lietuvių ir Lietuvos reikalams.

Gražiai nuskambėjo vasario mėn.23 d. Jaunimo Centre įvykęs Vilniaus Universiteto Merginų Choras VIRGO, kuriam vadovauja muz. Rasa Gelgotienė.

Šis choras Čikagoje yra pasirodęs prieš pusanturų metų ir jau tada sugrįžo patraukti į save dėmesį. Chorą ir šį kartą pakvietė amerikiečiai, kurie jį labai vertina, tad dauguma pasirodymų VIRG choristėms buvo surengta amerikietiška publiškai įvairiuose miestuose.

Gana daug publikos sutraukė skautų surengta Kaziuko Mugė, kuri vyko kovo mėn. 1 d. Visas Jaunimo Centras virė kaip bičių avilys, nes kiekviename didesniame ar mažesniame kambaryje buvo įsikūrus koks nors skautų vienetas, kuris arba atliko kokią programą, arba vaišino lankytojus savo gaminiais, ar pardavinėjo lietuviškus rankdarbius. Šiame renginyje atidaromąją kalbą pasakė ASS Čikagos Skyriaus pirm. arch. Griškėlis, o juostą perkirpo Lietuvos generalinis konsulas V.Kleiza.

Dabar čikagiečiai laukia MARGUČIO rengiamo koncerto, kuriame girdėsime smuikininką R.Katilių ir pianistą A.Smetoną kovo 22 d., Jaunimo Centre. E. Šulaitis

"VAIDILUTĖS" TEATRO PREMJERA

Lietuvių VAIDILUTĖS teatras netrukus pasirodys su premjera. Ji vyks gegužės mėn. 17 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Šį kartą bus išvesta į sceną Petro Vaičiūno 4 veiksmų komedija "Patriotai", kuri Amerikoje yra vaidinama pirmą kartą. Ši komedija vaizduoja prieškarinius laikus, anų dienų gyvenimą, kuris daug kuo primena ir šių dienų vaizdus išsilaisvinusioje Lietuvoje.

Tai bus gera proga pažvelgti į gyvenimą iš linksmosios pusės, na ir gero-kai pasijuokti.

Šį veikalą režisuoja specialiai iš Klaipėdos Dramos Teatro pasikviestas to teatro vyriausias režisierius, vienas iš stipriausiųjų jų tarpe Povilas Gaidys. Taip pat vaidintojų eilėse, šalia vietinių aktorių, bus ir aktorių iš Lietuvos.E.S.

● IEŠKOMAS BIURO VEDEJAS AR VEDEJA BALTIC (Baltic Appeal United Nations), kuris ar kurl laisvai naudoja anglų kalbą ir moka naudoti kompiuterį (Macintosh) ir kuris -ri gerai pažįsta Pabaltijo valstybių situaciją ar istoriją. Kreiptis tel: 212-367-8802, New York.

● KOVO 11-tosios Lietuvos Nepriklausomybės atstatymas buvo minimas kovo mėn. 8 d., Lietuvių Centre, Lemonte.

Minėjimą surengė Neolithuania vyriausioji valdyba. Paskaitą skaite atvykęs iš Philadelphia's rašytojas Vytas Volertas.

LIETUVIŲ KREDITO PARAMA KOOPERATYVAS

MOKA:

5.50% už 90 dienų term. indėlius
5.50% už 6 mėnesių term. indėlius
5.75% už 1 m. term. indėlius
6.25% už 2 m. term. indėlius
6.75% už 3 m. term. indėlius
6.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.
6.75% už 1 m. GIC invest. pažym.
7.25% už 2 m. GIC invest. pažym.
7.75% už 3 m. GIC invest. pažym.
6.25% už RRSP ir RRIIF ind. (variable rate)
6.75% už RRSP ir RRIIF 1 m. term. ind.
7.25% už RRSP ir RRIIF 2 m. term. ind.
7.75% už RRSP ir RRIIF 3 m. term. ind.
6.25% už OHOSP (variable rate)
5.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)
5. % kasd. pal. sąsk. virš 10,000
3.50% už kasd. pal. čekių sąsk.
3.50% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo	10.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	8.25%
2 metų	8.75%
3 metų	9. %
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	8. %
(variable rate)	
Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI VIRŠ 94 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visų narių gyvybė apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

Kredito kortelė su PARAMOS vardu

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniai - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų. BŪSTINĖ: Lietuvių namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6. TELEFONAS: 532-1149.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniai - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniai nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniai nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	5.50%
180-364 d. term. ind.	5.50%
1 metų term. indėlius	5.75%
2 metų term. indėlius	6.25%
3 metų term. indėlius	6.75%
1 metų GIC-mėn. palūk. ..	6.25%
1 metų GIC-met. palūk. ..	6.75%
2 metų GIC-met. palūk. ..	7.25%
3 metų GIC-met. palūk. ..	7.75%
RRSP, RRIIF ir OHOSP ...	6.25%
RRSP ir RRIIF-1 m. term. ind.	6.75%
RRSP ir RRIIF-2 m. term. ind.	7.25%
RRSP ir RRIIF-3 m. term. ind.	7.75%
Taupomąją sąskaitą	5.25%
Kasd. pal. taupymo sąsk..	5. %
Kasd. pal. čekių sąsk.iki ...	3.50%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	10.75%
Sutarties paskolas nuo	10.75%
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	8.50%
2 metų	9. %
3 metų	9.50%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	8.50%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI PER 52 MILIJONUS DOLERIŲ

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniai - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Profesionaliam nekilnojamo turto įvertinimui prašome skambinti

Tel: 233-4446

Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. Dauginis - telefonai (416) 533-1121, (416) 522-8490

Lilija Pacavičienė - telefonai (416) 533-1121, (519) 863-3662

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

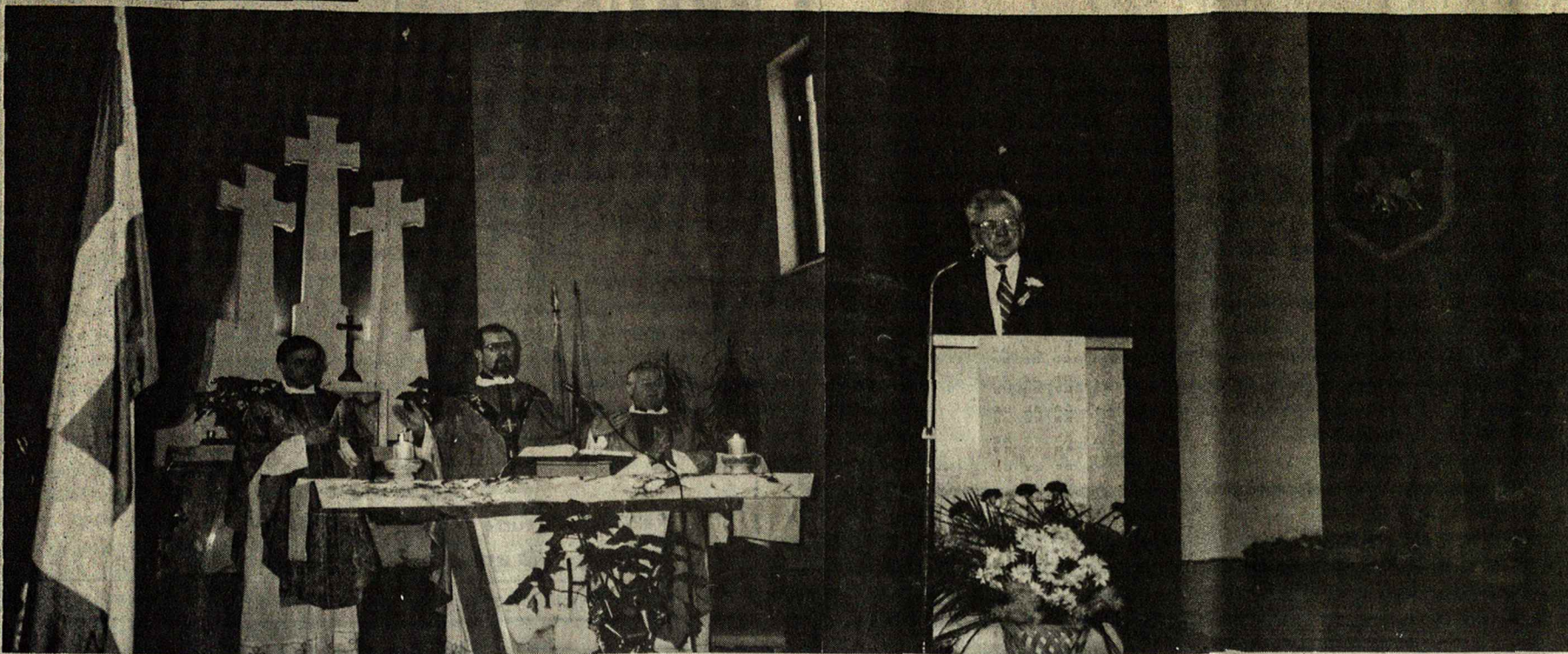
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Iškilmingas mišias atnašauja svečias kun. Volskis, asistuoja prancūzas kunigas ir Iz. Sadauskas. Preleg. dr. kun. F. Jucevičius.

Arūnas STAŠKEVIČIUS po Šaulių Žvaigždės įteikimo. Su juo A. MYLĖ ir J. ŠIAUČIULIS. Visos nuotraukos A. Kalyačio

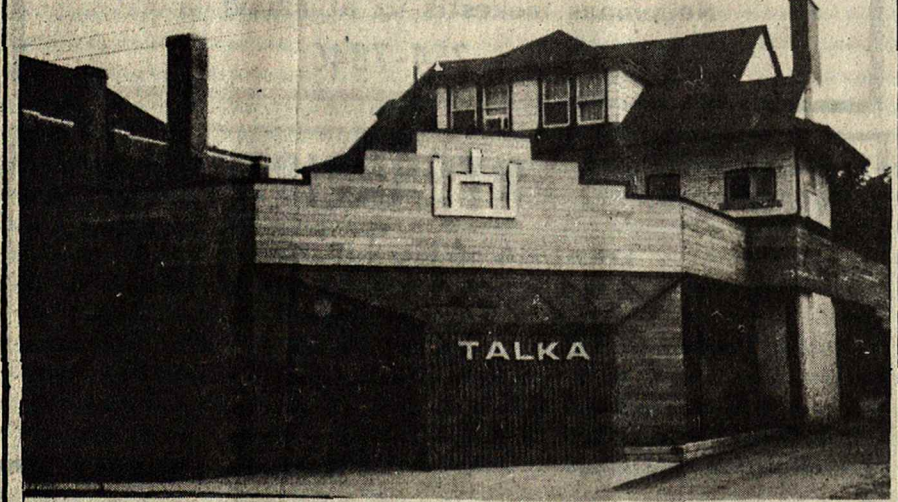
SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS

Per 2-3 savaites pristatome Jūsų pačių sudarytus siuntinius Jūsų giminėms į jų namus. Mažiausia siunta \$15.-, maksimumo nėra. Hamiltono apylinkėje už mažą atlyginimą paimsime siuntinį iš Jūsų namų. Kaina tik \$5.90 lėktuvu. Laivu - \$3.50 (pristatome per 2 mėnesius). Skambinkite. Tel: (416)-643-3334. Vytui arba Genei Kairiams, 517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario. Teiraukitės ir dėl kitokių paslaugų. Mes agentai - "EUROTRAX PARCEL SERVICE".

DĖMESIO!

Pristatome Jūsų giminėms Lietuvoje rūkytą mėsą. Siuntinys Nr. M-1: \$40.00 už 8 kg. Šio siuntinio sudėtis tokia: 3 kg. kumpio (be kaulo), 3 kg. dešros, 1 kg. lašinių ir 1 kg. sūrio. Taip pat sudarome įvairias kombinacijas. Skambinkite Vytui arba Genei, Tel: (416)-643-3334.

VIENTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE, IŠKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6
TEL: 544-7125

AKTYVAI PER 36 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sask. iki 1 m. 5%
santaupas 4.25%
kasd. pal. taupymo s-ta 3.75%
90 dienų indėlius 6.25%
1 m. term. indėlius 7%
1 m. term. ind. mėn. pal. 6.5%
3 m. term. indėlius 8%
RRSP ir RRIF (pensijos) 5%
RRSP ir RRIF 1 m. 7%
RRSP ind. 3 m. 8%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 13.25%
nekiln. turto pask. 1 m. 8.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 10.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p., trečiadieniais - nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro. Liepos-rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

VASARIO 16-BE AŠARŲ

/ tesinys /

Prelegentas nagrinėjo demokratijos esmę, sakydamas, kad demokratinė valdžia turi daryti tokius politinius sprendimus, kurie yra naudingi jos piliečiams. Šiandien Vakarų Europos visi kraštai džiaugiasi demokratija, "nors ir ne visų sąžinė yra gryna" - kalbėjo prelegentas.

"Patyrusi diktatūrinį režimą per pusę šimto metų, Lietuva bando taip pat savo žingsnius demokratiniu keliu ir tas procesas yra sudėtingas ir painus. Iškelė prelegentas ne tik vyraujančią sudėtingą politinę problemą, bet dar reikalą konfrontuoti milžinišką mokslo ir technikos pasaulį, todėl politikai, darydami kai kuriuos sprendimus, turį atsižvelgti mokslininkų ir inžinierių. "Jei mūsų intelektualai neprasiverš į pirmąsias vietas, tai užims jas kiti. Nūdieniame pasaulyje žmonės ir tautos užsitikrina vietą gyvenime ir istorijoje ne svajonėmis ir maldiniais atodūsiais, bet darbu, išmokslinimu, ryžtingumu ir ištverme", - pabrėžė prelegentas ir pasidžiaugė, kad: "Lietuva, iškentusi istorinius kataklizmus ir negandas, išliko savita ir nepakartojama. Moralinė ir dvasinė žmonių jėga pirmą kartą šio režimo istorijoje įveikė karinę. Vienybė, kurią propagavo dr. Vincas Kudirkas, vienybė apie kurią giedame himne, turi būti ne iluzija, o suvoktoji būtina sąlyga. Vienybės mums reikia dar ir dėl to, kad nuo aiškaus priešo kur kas lengviau apsisaugoti, negu nuo avinėlių apsimetusių draugų. Galų gale, vienybė - tai mokėjimas suprasti, užjausti vienas kitą, tai įprotis aukotis, dirbti sutartinai ir nuosirdžiai." Baigiant, priminė Maironio žodžius: "Į darbą, broliai, vyrs į vyrą / Šarvuoti mokslu įstabių / Paimsim arklą, knygą, lyrą / Ir eisim Lietuvos keliu."

tuvos keliu."

Šie žodžiai atsivėrė kai kuriuos gerb. kalbėtojo teigimus, kad pasaulio valstybių tendencija eina į sulydijimą tautų ir valstybių ir atrodė lyg mažai tautai ateitis beveik neišvengiamai krypta tik į ekonominį išsilaikymą.

Po prelegento žodžio, kuris buvo labai atidžiai išklaustas, sekė svečių sveikinimai, kurių tą dieną buvo gana daug. Ju tarpe kalbėjo ir mūsų visų didžiai gerbiamas Paul Martin MP. Jis labai džiaugėsi Lietuvos atgauta laisve ir linkėjo kuo greičiau išjungti į pasaulio valstybių tarpą ir tapti tikrai savarankiška.

Šios iškilmingos šventės proga už nepailstamą lietuvišką veiklą, ypač paskutiniuose Lietuvos kritiškais metais buvo apdovanotas ilgametis Montrealio Apylinkės pirm. Arūnas STAŠKEVIČIUS Šaulių Žvaigždės Ordinu. Apdovanojimą pirminką pristatė L.K. MINDAUGO Šaulių K-pos pirm. Augustinas Mylė, o ordiną įteikė LSS Išeivijoje Centro V-bos vicep. Juozas Šiaučiulis.

Į sceną pakilo AV P-jos Choras, kuris atliko darniai ne tik lietuvių liaudies dainų, bet ir G. Verdi vergų dainą iš operos "Nabucco", kuri pasižymėjo ypač gražiu skambėjimu, darniu menišku atlikimu. Teisėtai galime didžiuotis AV P-jos chorą, jo akompaniatoriumi kom. Aleksandru Stankevičium, kuris sugeba chorą paruošti tokio aukšto lygio dainavimui ir nenuilstamam choro koordinatoriui sol. Anatanu Keblui, besirūpinančiu repertuarais.

Sugiedojus visiems Lietuvos Himną, išnešus vėliavas visi pradėjo vaišintis M. Vaupšienės ir tautos paruoštais valgiais ir skėstais. Visų veiduose matėsi džiaugsmas ir šypsena, o kalboms nebuvo galo.

Vitalija Pečiukaitytė-Keršulienė.

PADĖKA

Gerb. "Nepriklausomos Lietuvos" redakcija,

norėčiau per Jūsų laikraštį padėkoti MONTREALIO LB valdybai, AV paraipai už suteiktą galimybę skaityti paskaitą apie mano brolių R. KALANTĄ.

Taip pat dėkoju KARALIAUS MINDAUGO šaulių kuopos pirmininkui A. MYLĖI už suteiktą pagalbą bei priėmimą man viešint Montrealyje. Dėkoju Jūsų laikraščiu už supažindinimą tautiečių apie mane.

Taip pat dėkoju visiems išeiviams už įvairiopą pagalbą. Visiems linkiu daug geros sveikatos, kantrybės atkuriant jau laisvą, nepriklausomą Lietuvą.

Evaldas Kalanta

NETIKĖTAS SUSITIKIMAS

Š.m. vasario mėn. 29 d., 6 val. vakaro, turėjome progos susitikti su grįžtančiu iš viešnagės Kanadoje atgal į Lietuvą ROMO KALANTOS broliu EVALDU.

Svarbu ir įdomu buvo išgirsti, ką pasakys apie dar neužmirštą, šurpią pirmąją atvirą gyvybės auką už Lietuvą po ilgų okupacinių naktų.

Evaldas pasisakė, kad artėjant 20-mečiui nuo Romo Kalantos mirties, tik dabar pirmą kartą iš viso viešai kalbėjo apie savo brolių Toronte ir Montrealyje.

Papasakojo, kokio jautraus būdo buvo brolis, kaip mėgo daug skaityti. Gimęs 1953 m. Alytuje, gyveno Kaune, Vilijampolėje, kur buvo visa Kalantų šeima. Aiškiai matė tebesitęsiančią okupantų vykdomą savivaliavimą ir žalą tautai ir valstybei. Savo užrašų knygutėje buvo įrašęs: "Dėl mano mirties kaltinkite santvarką".

Nutaręs, kad reikia galų gale balsiai protestuoti, nusipirko iš draugo benzino už rublį ir juo apsiplies, padėgė save.

Nebuvo jokio "samokslininkų" būrelio, tvirtino brolis Evaldas, nebuvo ištrauktas joks loterinis lapelis, kam reikės susideginti, kaip kad ilgą laiką buvo kalbama.

Pakilus liepsnoms Kauno Teatro sodelyje, pirmas pribėgo pro šalį ejęs rusų kareivėlis, bandydamas priblokšti liepsnas. "Sušukęs" laisvę Lietuvai, Romas prašė kareivio "Pribalkite mane".

Išgyveno 12 valandų. Per tą laiką Kremliaus vadovai taip išsigando, kad sukūrė štabą, vadovaujant Maskvai, kad saugumo komiteto darbuotojai su politbiuro atstovais būtų įvyki "sutvarkytų" Kauną ir Lietuvą.

Penkių ekspertų komisija patvirtino, kad Romas Kalanta, save padėgdamas, nebuvo girtas ar priėmęs narkotikų, nebuvo nė psichiniai nesveikas, nors ekspertams buvo daromas spaudimas skelbti atvirkščiai.

Kauno miestą žinia apskriejo žaibo greitumu. Minios ėjo prie Kalantos

šeimos namų. (KGB fotografavo ir sekė jų namus dar 10 metų po šio tragiško įvykio).

Netikėtai įvairiose vietose pasirodė iškeltos trispalvės, piešiami kreida Gedimino Stulpai. Evaldas papasakojo ir tokių anuo metu populiarių anekdotų: Žmogus pastebėjo, kad vaikas kreida piešia ant sienos Gedimino Stulpus: - Kodėl tu dabar taip darai? - suriko.

- O kodėl jūs taip nedarote? - paklausė vaikas.

Vykstant laidotuviams (nepasisekė suklaidinti kagebistams žmonių dėl laidojimo laiko), žmonės rinkosi ir pradėjo galų galę neapsikęsdami, demonstruoti, šaukdami "Laisvę Lietuvai", "Šalin okupantai rusai" ir kt.

Tuoju buvo iškviesti specialūs daliniai iš Azijos kareivių. Neužmiršome ir žinome, kaip buvo "tvarkoma" minia...

Eilė moksleivių buvo išmesti iš gimnazijų, žmonės iš darbų.

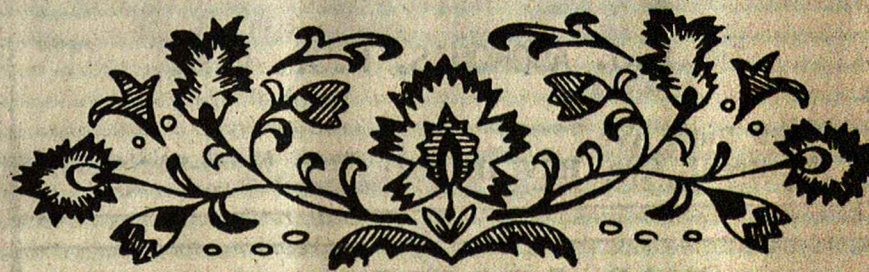
Saugumas fotografavo minią ir pagal tai susirasdavo, ką bausti. Kalantų šeimai buvo taikomos sankcijos: neleido apginti disertacijos vyresniam broliui. Brolį Evaldą, nors ir buvo atitarnavęs savo laiką kariuomenėje, išvarė į Raudonąją Armiją dar 3 metams.

1989 m. buvo atidengta memorialinė lenta Kalantos susideginimo vietoje. Kaune viena gatvė pavadinta jo vardu.

Po paskaitos, kuri taip pat priartino tokį reikšmingą ir skaudų įvykį, daug klausimų iš publikos pusės nebuvo. Buvo tik pastebėta, kad memorialinė lenta Kauno Teatro sodelyje yra pernelyg plokščiai įdėta ir, lapams krentant, jos visai nesimato, o žmonės, eidami per Sodėlį, nejučiomis ir mindžioja tą lentą. Prelegentas padėjo už tą pastebėjimą.

Išgerta kava, suvalgyti saldumynai ir pasikalbėta su svečiais privačiau. L.K. MINDAUGO Šaulių Kuopos globoje, svečias dar suspėjo aplankyti "NL" redakciją, lydimas Kuopos pirminko Aug. Mylės, žvilgtelėti į miesto panoramą, prieš išvykstant. b.n.

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR ANUKAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

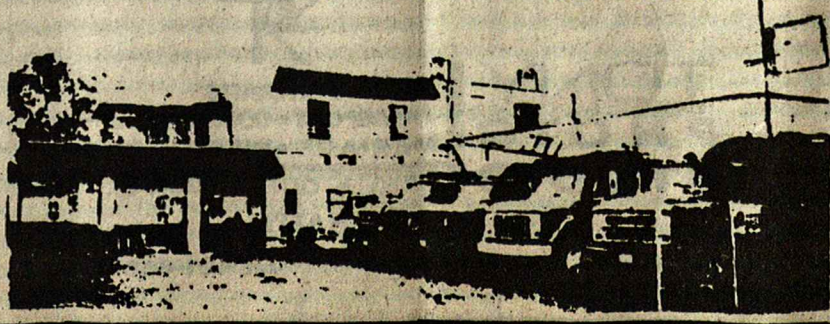
FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateaugay, Que. Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956
Modernios Kopyčios

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarėjos ir darbo atlikimas stogodengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

MIRUSIEJI:

• KVIETINSKAS VLADAS, 78 m. amžiaus mirė kovo mėn. 6 d. Liko sesers vaik. Palaidotas iš Šv. Kazimiero P-jos bažnyčios. Užuoja artimiesiems.

• A.a. Prano Montvilos mirties metinių atminimui, žmona Genutė perdavė \$100- auką laikraščiai "Nepriklausoma Lietuva". Nuoširdžiai dėkojame! "NL"

• Paulina (BALAIŠYTĖ) ir Simonas HANCOCK kovo mėn. 4 d. susilaukė pirmagimės dukrelės, kurią pavadino Cassandra-Dorothy vardais. Sveikiname!

• Daneta (STANKEVIČIUTĖ) ir Albertas SKUČAI susilaukė pirmagimės dukrelės. Sveikiname!

• Ramona (LAPINAITĖ) ir Glenn CRAIG susilaukė sūnelio Justino. Sveikiname.

• AV P-jos bažnyčioje pakrikštyta Sandros (GYVYTĖS) ir Earl LIPPIATT dukrelė Kyra-Alexandra vardais.

• JUOZINĖS rengiamos kovo mėn. 22 d., sekmadienį, po 11 val. pamaldų, AV P-jos salėje, Jūrų Šaulių NERINGOS Kuopos iniciatyva.

Paaiškėjo, kad tą pačią dieną Montrealyje lankysis Kaišiadorių vyskupijos vysk. Juozas Matulaitis. Jis ta proga kviečiamas atnašauti Mišias ir atsilankyti Juozinėse.

• TRADICINIS-METINIS laikraščio "Nepriklausoma Lietuva" Spaudos Vakaras vyks atsikračius žiemos šalčių ir sniegų - gegužės mėn. 2 d., šeštadienį, AV P-jos salėje.

Visi kviečiami tą vakarą rezervuoti "NL" renginį.

• Montrealio lietuviai linksmam paminėjo KOVO 11-tosios antrąsias metines ir linksminosi su skautais KAZIUKO MUGĖJE kovo mėn. 15 d.

Plačiau-sekančiame "NL" nr.

VISI MALONIAI KVIEČIAMSI

KONCERTA

KOVO mėn. 29 d. SEKMADIENI, po 11 val. pamaldų

Aušros Vartų parapijos salėje

PROGRAMOJE Lietuvos Valstybinės Filharmonijos solistai:

Sopranas: VIDA BIČKUTĖ,
smuikininkas: ALGIRDAS STULGYS,
akompanuoja: LEOKADIJA PAULASKAITĖ-KANOVIČIENĖ

Po koncerto - kavutė.

Rengia: AV Parapijos Choras

JĖJIMO AUKA \$10.-

MUZIKOS DOVANA MONTREALIUI

Viešintys Kanadoje žymūs Lietuvos Valstybinės Filharmonijos nariai - sol. Vida Bičkutė ir smuikininkas Algirdas Stulgys AV P-jos Choro kvietimu, atvyksta koncertuoti į Montrealį.

Sol. Vida BIČKUTĖ, plataus diapazono, gražaus tembro sopranas atlieka operų arijas ir kamerinį repertuarą. Baigusi Lietuvos Konservatoriją, pakviesta soliste į Lietuvos Filharmoniją. Ji yra labai gerai įvertinta koncertuojant ne vien Lietuvoje, bet ir Vokietijoje, Suomijoje, Portugalijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir Japonijoje. Kaustinn Muzikos Festivalyje ji laimėjo premiją.

Šiame kontinente dainuoja pirmą kartą.

Smuikininkas Algirdas STULGYS - vienas geriausių Lietuvos smuikininkų. Muzikos studijas pradėjo gimtame mieste Šiauliuose, baigė Vilniuje M.K. Čiurlionio Muzikos Mokyklą, o 1963 m. Maskvoje P.Čaikovskio Konservatoriją, atliko aspirantūrą.

Baigęs studijas, dirbo Lietuvos Valstybinėje Konservatorijoje.

Smuikininkas A. Stulgys koncertavo daugelyje valstybių - Suomijoje, Bulgarijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Japonijoje.

Jis yra paruošęs ir pats pirmas smuikininkas, atlikęs visą eilę ir lietuvių kompozitorių kūrinių. 1986

m.jam buvo suteiktas nusipelnusio menininko titulas.

Muzikinė spauda ypač įvertina jo šiltą muzikalumą.

Pianistė Leokadija PAULASKAITĖ-KANOVIČIENĖ dabar Kanados pilietė, jau eilę metų dėstanti ir Toronte, Karališkoje Muzikos Konservatorijoje, yra baigusi Lietuvos Konservatoriją, atlikusi aspirantūrą Maskvoje, 10-tį metų dėstė Lietuvos Konservatorijoje. Koncertavo su Vilniaus Kvartetu, akompanavo daugeliui žymių solistų, atlieka programas ir svarbesniuose lietuvių renginiuose Kanadoje.

Talgi, toks NEPAPRASTAS TRIO pasiryžęs ir mums suteikti retą muzikos vakarą. Nepraleiskime tokios šventiškos progos!

b.

"NL" administratorius Aug. Mylė ir jo seserėčia Vida

• Vida MATUKIENĖ, Augustino Mylės seserėčia, viešinti Montrealyje, gražiai sutvarkė "NL" archyvinę medžiagą, liečiančią 1989-1992 m. įvykius Lietuvoje. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

Matukienė baigia risti surūšiuotą archyvinę medžiagą. Nuotr. B. Nagienės

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon
Dantų gydytojas-Chirurgas
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LASALLE, Qué.
H8P 1N5, tel: 364-4658

Dr. MICHEL HUYNH
Dantų Gydytojas-Chirurgas
(huv.dr. J. MALIŠKOS biuras)
1440 St. Catharine St., W.
Suite 701 Tel: 866-9297
Montreal, P.Q. H3G 1S5

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Central St., Ville LaSalle, P.Q. H8P 1L2
Atidaryta kasdien nuo 9-10 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 - 9:30 v.v.
Sėkmadieniais: nuo 10- 9:30 v.v.
Tel.: 366-9745 ir 365-0505

ROYAL VICTORIA HOSPITAL, Tel: (514)-842-1231,
687 Pine Ave, West, Montreal, Que. H3A 1A1 Ext. 1663

H.J. ADOMONIS, M.D., C.M.

4589 Park Ave., Montreal, Que. H2V 4E4 Tel: (514)-842-9211.

Dr. A.S. POPIERAITIS
B.A. M.D. MSc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING
1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal,
Qué. H3G 1L5 Tel.: 931-4024

Notarė
RŪTA POCAUSKAS-RUDINSKAS
L.L.L. D.D.N.
1155 rue Metcalfe, Suite 1143
SUN LIFE BUILDING.
Montreal, Québec, H3B 2V6
Fax: 871-1784; Tel: 871-1430.

CFMB LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties
Programos Vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr., Duverney, Laval, P.Q. H7G 4K7
Tel: 669 - 8834

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų palų
- * Saugojimas vasaros laikui (storage)
- * Taisau ir remodeluoju
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6 Telefonai: 844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
6220 ch. QUEEN MARY rd.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5 Tel. 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Seve, Montreal, Qué. H4E 2A8

Tel: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907A Rosemont Boulv.

AKTYVAS - VIRŠ \$29,000,000. REZERVAS - VIRŠ MILIJONŲ

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m. 7 1/4%	Taupymo special 4 1/4%
Certifikatus 2 m. 7 3/4%	Taup. su gyvyb. dr. 3 3/4%
Terminuotus indėlius:	Taupymo kasd. .... 4 %
1 metų 6 1/4%	Einamos sask. 3 1/2%
180 d. - 364 d. .... 6 %	RIFF-RRSP term. 1 m. ... 7 1/4%
120 d. - 179 d. 5 3/4%	RRIF - RRSP term. 2 m. ... 7 3/4%
60 d. - 119 d. 5 3/4%	RRIF - RRSP taup. sask. ... 4 1/4%
30 d. 59 d. 4 1/4%	

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 8 3/4%; Asmenines - nuo 19%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS:

1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirm., antr., treč. 9.00-3.00	Pirmadieniais 10.00- 2.00
Ketvirtadieniais 12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais 10.00- 6.00	2.00-6.00

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Montrealis - Žürich'as - Vilnius

Išskrendam: birželio 9 d. su SWISSAIR iš Montrealio;
Grįžtam: birželio 24 d.

liepos 1 d.
liepos 12 d.

Kaina: \$ 1299.- Į šią kainą įeina airport takasai ir grįžtant - viena naktis pirmos klasės viešbutyje Žürich'e. Prašome užsirašyti, kol dar yra vietų - iki kovo mėn. 12 dienos pas: L. Stankevičių, tel: 669-8834.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI • AUTOMOBILIAI • PREKYBA • ATSAKOMYBĖ
3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 722-3545; Fax: 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ A.L.B. DONNA SVRAKA A.L.B.
PETRAS ADAMONIS C.L.B. Res: 256-5355

Greitas ir tikslus pataravimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:

video kameras, video įrašymo aparatus, televizijas, radijas, magnetofonus, bevielus telefonus gausite papigintomis kainomis pas: **LEON SERVICE**, 5887 Sherbrooke St. W. Montreal tel: (514)-488-3363; Toronte tel: (416)-886-7659.

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National Panasonic M7, GVC, NEC, SONY, SANYO

Two cassette radio - \$89. Video nuo \$299. Video camera \$1299.

Pervedame Lietuvos video kasetes į kanadietišką sistemą ir atvirkščiai.

ZIENKA PLUMBING

24 VALANDŲ PATARNAVIMAS

• LIETUVIAMS NUOLAIDA:

Neimamas mokestis už atvažiavimą.

TEL.: 254-7846

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

Savininkas - Mike OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Qué. H2A 2A5
Tel: 721-9496; res: 729-2446